

КУЛЬТУРА

штотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 8 (1655)

23 лютага 2024 г.

KULTURA-INFO.BY

Участак для галасавання № 247.
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў.
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

АДЗІНЫ ДЗЕНЬ ГАЛАСАВАННЯ

Фота з сайта president.gov.by

Аб'ектыўна. Без прыкрас

Рэальна ацаніць геапалітычныя пагрозы і нашу гатоўнасць даць адпор любым выклікам для краіны. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 20 лютага сабраў пашыраную нараду з кіруючым складам дзяржаўных органаў сістэмы забеспячэння нацыянальнай бяспекі.

“Нам трэба будзе адкрыта і, самае галоўнае, па-мужчынску абмеркаваць найбольш вострыя пытанні ў сферы нацыянальнай бяспекі. Максимальна аб'ектыўна, без прыкрас ацаніць рэальна існуючую абстаноўку ў Беларусі і вакол яе”, — сказаў Кіраўнік дзяржавы ў пачатку нарады. Самазаспакоенасць у ціперашніх рэаліях — не наша тактыка, перакананы Аляксандр Лукашэнка. Асабліва сёння, калі свет на краі прабівае гарачыя кропак, а з імі — пагрозы прымянення ядзернай зброі. НАТО працягвае нарочытава ваенны кантынгент ля межаў

Саюзнай дзяржавы і ўцягваць у сваё шэрагі новых членаў. Ваенная сіла — галоўны аргумент для прэтэндэнтаў на сучасную гегемонію, адзначаў Прэзідэнт. Чувь пра шматпалірнасць калектыўны Запад не хоча. І Беларусь — у эпіцэнтры гэтага глабальнага супрацьстаяння. Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што толькі шматпаліярны свет можа ўстанавіць раўнавагу і забяспечыць бяспеку на ўсё кантынентах. Але апетыты Захада растуць. Працягваюцца спробы ўцягнуць нас у вайну. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў: Беларусь вайна не патрэбна. Разам з тым важна аш-

наваць абстаноўку і аператыўна дзейнічаць на апырэджанне, заклікаў Кіраўнік дзяржавы.

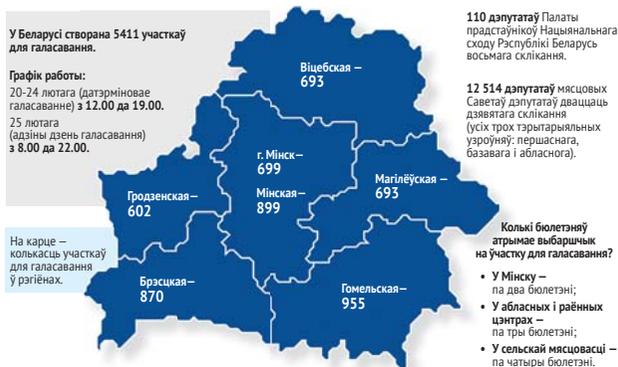
Гаворачы аб нарочыванні баявой моцы, Беларускі Лідар адзначаў, што ў мэтах умацавання абараназдольнасці краіны скарачэння падытрымка савабогага складу сілавых ведамстваў з улікам спецыфікі вядзення сучасных войнаў. Далі свае вынікі правядзення сумеснай заняткі з папарадзяленнямі Узброеных Сіл Расіі. Беларусь валодае ўсім неабходным, каб гарантавана абараніць сябе і нанесці праціўніку непрыемную шкоду, заявіў Прэзідэнт.

Падрабязней — на сайце president.gov.by

ВЫБАРЫ-2024 адзіны дзень галасавання

У адзіны дзень галасавання 25 лютага ў Беларусі будуць выбраны

Разам на выбары

Што вы будзеце рабіць 25 лютага і чаму варта ісці на выбары? На пытанні адказавае заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь Вікторыя Аleshка:

— У нядзелю ў Беларусі ўпершыню пройдуць адзіны дзень галасавання, калі адначасова будуць абірацца дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу восьмага склікання і мясцовых Саветаў дэпутатаў дзевяціх скліканняў. Лічу, што кожнаму беларусу трэба прыйсці на ўчастак і выканаць свой грамадзянскі абавязак. Бо менавіта мы разам вызначаем, якой будзе наша краіна і будучыня для нас і нашых дзяцей. На мой погляд, гэтыя выбары маюць вялікае значэнне, бо і парламентарыі, і дэпутаты мясцовых саветаў — пасярэднікі паміж народам і ўладай. Праз іх

праблемы грамадзян могуць быць пачутыя і вырашаныя ў самым кароткім тэрміны. З кандыдатам ад свайго раёна я вызначалася, пазнаёміўшыся з палітычнымі праграмамі ўсіх прадстаўнікоў. Для мяне важна, каб чалавек быў прафесіяналам сваёй справы і заўсёды кіраваўся прынцыпамі справядлівасці і сумленнасці. Каб яго праца была арыентавана выключна на карысць нашага народа. У дзень галасавання я, як прыватна, знаходжуся ў гутшы палей, радую сваёй творчасцю выбарчыкаў. Таму па добрай традыцы аддаю свой голас загадзя.

Падчас мерапрыемства “Мелодыка маёй душы”

Мілагучная. Свая

З нагоды святкавання Дня роднай мовы ў сталіцы адбылося ўрачыстае мерапрыемства “Мелодыка маёй душы”. Месцам правядзення імпрэзы стала Нацыянальная акадэмічная тэатра Янікі Купалы.

Урыткі з творчай беларускіх класікаў прагучалі ў выкананні знакавых асоб — прадстаўнікоў улады, духавенства, грамадскіх аб'яднанняў, дзеячаў культуры, адукацыі, іншых аматараў роднага слова. З асаблівай праніклівасцю дэкламаваліся творы, прысвечаныя падзеям Вялікай Айчыннай вайны. Да гэтай тэмы звярнуўся намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Ігар Луцкі, які прачытаў верш “Ноч. Халодная зямлянка...” Пітра Глебкі.

— Я ўпершыню прымаю ўдзел у такім мерапрыемстве. Беларуская мова — злабытак, які мы не павінны страціць. Менавіта яна робіць нас беларусамі, — Ігар Луцкі. — Я ўзяў з сабой зборнік вершаў выдавецтва “Мастацкая літаратура”, які выйшаў у 2019-м. Ён прысвечаны гадзінае вывазлення краіны ад нямецкіх акупантаў. Сёлетня адзначаецца 80-годдзе бессмертнага подзвігу нашых суайчыннікаў, таму я вырашыў прачытаць твор менавіта з гэтай кнігі.

На сустрэчы таксама прысутнічалі Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, Мітрапаліт Мінскі і Заслаўскі Венямін. У яго выкананні прагучаў верш Максіма Багдановіча “Кніга” пра знаёмства з Псалтыром. Такім чынам Уладыка звярнуў увагу слухачоў на неабходнасць чытання на хрысціянскай літаратуры. — Другі гол запар мы сустрэкаемся ў сценах Купалаўскага, каб пачуць вершы беларускіх класікаў ад самых нечаканых чытальнікаў, — адзначае старшыня Беларускага саюза жанчын Волга Шпілеўская. — Мова — тое, што кожны ўвабраў з малым маці. Яна ніколі не будзе згублена, пакуль мы памятаем роднае слова, ведаем нашых лісьценніку і чытаем іх. Такая акцыя — выдатная нагода сабрацца ў цёплай атмасферы і зблізіцца на глебе любові да беларускай мовы.

Акрамя таго, перад гледачамі выступілі аркестр Купалаўскага тэатра і саліст Аляксандр Кісялёў, арысты Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь ды іншыя.

Урок у музеі

Міністэрства культуры і Міністэрства адукацыі запусцілі сумесны агульнарэспубліканскі праект “Урок у музеі”. Падпісанне пагаднення аб яго рэалізацыі заплававана на 23 лютага.

Урачыстае мерапрыемства з удзелам профільных міністраў Анаталія Маркевіча і Андрэя Іванова мае адбыцца ў Музеі сучаснай беларускай дзяржаўнасці. Тут жа мяркуецца правесці і першы ўрок. Месца старту праекта абрана не выпадкова. Гэта адзін з самых малых і тэхналагічных музеяў краіны. Ён уваходзіць у структуру Нацыянальнага гіста-

рычнага музея і з'яўляецца важным інфармацыйным, прэзентацыйным і камунікацыйным цэнтрам нашай дзяржавы. Экспазіцыя адкрытая для наведвальнікаў з 2012 года. Яна ахоплівае перыяд сучаснай гісторыі Рэспублікі Беларусь і прысвечана палітычнаму, эканамічнаму, навуковаму, культурнаму і спартыўнаму жыццю краіны. Збор складае каля чатырох тысяч адзінак захоўвання, 800 з якіх прадстаўлены ў экспазіцыі. У рамках сумеснага праекта плануецца правядзенне ўрокаў гісторыі сярод музейных экспазіцыяў, адпаведных тэме заняткаў. Трэба адзначыць, што гэта не першы ў сферы му-

Зала Музея сучаснай беларускай дзяржаўнасці

зейнай справы міжгаліновы праект. У 2022-м было падпісана пагадненне аб ўстаўнаўленні адзінага бесплатнага дня для наведвання музеяў Беларусі навучанцамі, якія атрымліваюць агульнаадукацыйнае спецыяльнае адукацыю.

Праект праводзіцца ў мэтах патрыятычнага выхавання дзяцей і моладзі, фарміравання ў іх павялічанага цікавасці да гісторыі краіны і культуры-культурнай спадчыны і традыцый беларускага народа, умацавання маральных якасцей падрастаючага пакалення.

З добрым настроем

У адзіны дзень галасавання 25 лютага творчыя калектывы краіны не толькі выкажуць сваё прадэлянскае пачуццё, але і пакажуць сваё майстэрства на выбарчых участках, ствараючы добры настрой для грамадзян. Гэты дзень будзе насынены канцэртнымі і культурна-забаўляльнымі праграмамі.

Сфарміраваны графікі і праграмы выступаў творчых калектываў, якія прадставяць увазе выбарчыкаў найлепшыя творы мастацтва. Да прыкладу, у сталіцы да выбарчых прымеркаваныя акцыя “Мы разам. Нас мільёны!”. А ва ўстановах культуры Гродзенскай вобласці 25 лютага пройдуць абласная культурна-патрыятычная акцыя “Мы разам — за Беларусь!”. Упершыню на выбарчых участках, размешчаных ва ўстановах культуры рэгіёна, для наведвальнікаў з дзёмы будучы прапавіаваць крэатыўныя пляцоўкі — “Куток будучага выбарчыка”. Пакуль бацькі вывучаюць інфармацыю аб кандыдатах і запінаюць бюлетэні, малодшыя члены сям'і пад наглядам работнікаў культуры займаюцца творчасцю. На гульнявых пляцоўках прадставіць малюўніцкі выданні аб Беларусі, ад Гродзенскай вобласці. Дзеям прапавіаваць размаўляць з карынкамі прыроды роднага краю. Таксама для іх прапавіаваць інтэрактыўныя заданні, канструктары, пазлы і іншыя шмат зямальнікі і карысных заняткаў.

Упершыню сярод устаноў культуры вобласці будзе запущаны фотачэлендж “Ідзе на выбары”. Сутнасць яго ў тым, каб зафіксаваць сваё наведванне ўчастка для галасавання, зрабіць фота на фоне банера. Ячэй ў Гродне пройдуць сумесны праект адміністрацыі Кастрычніцкага раёна і абласной філармоніі, прысвечаны адзінаму дню галасавання, “Сэрца беларуса”. На гэты раз не толькі самадзейныя, але і прафесійныя выканаўцы прымуць удзел у канцэртных праграмах на выбарчых участках. Тут жа разгоруцца выставы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Сфера культуры працягне пачынаць добрымі навінамі і пасля адзінага дня галасавання. У Гомелі 29 лютага на базе Цэнтра інклюзійнай культуры абудзецца прадстаўленне і дэманстрацыя матчымасей мабільных сінчронных комплексаў, якія адразу ж будуць перададзены ў раёны і распачнуць сваю працу.

Родныя. Чырвона-зялёныя

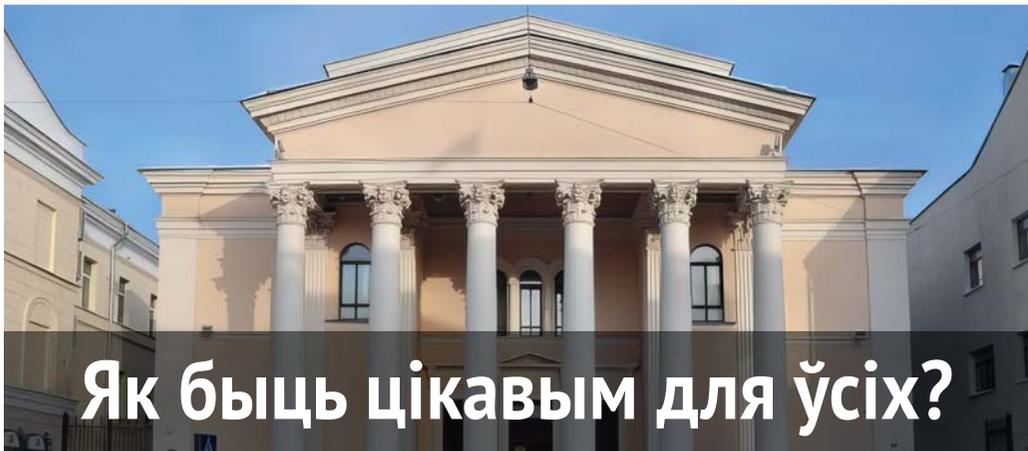
Поспекаў на выбарах пажадаў беларусам Яўген Алеянік. Да адзінага дня галасавання кампазітар прэзентаваў новую песню.

— Для фолк-гурта “Добрыя людзі” гатовая прэм'ера песні пад назвай “Гронкі рабіны”, — распавядае

Яўген Алеянік. — Некалькі гадоў хадыў з гэтым вобразам. Чырвоныя ягады на фоне зялёнай лістоў так натуральна падобныя на наш сцяг. А галінкі, спісеныя ў косы, быццам грамадства, якое складаецца з асобных грамадзян, моцных, калі яны разам, нібы спісеныя галіны. Увогуле... Родныя... Чырвона-зялёныя.

Гэта песня для вас. Поспекаў усім на выбарах 25 лютага. І хай ў Беларусі з'явіцца новая імяны — галіны, на якія мы ўсе зможам абарэцца. Пачынуць плёнага галасавання, кампазітар запрасіў усіх на юбілейны канцэрт гурта “Аўра”, які адбудзецца 12 сакавіка ў Палацы Рэспублікі.

Як быць цікавым для ўсіх?

Сярод сёлётных лаўрэатаў спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь — Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М. Горкага. Пра здабыткі і планы калектыву распаўсюд мастацкі кіраўнік тэатра, заслужаны дзеяч мастацтваў нашай краіны, рэжысёр Сяргей Кавальчык.

— Высокая ўзнагарода, якой адзначаны наш тэатр, — гаворыць Сяргей Міхайлавіч, — сведчыць аб прызнанні работ трупы і ўсяго калектыву ў цэлым. Увесь мінулы год мы працягвалі назапашваць рэпертуар, і адбыўся пераход колекцыі ў якасць. Добрая псіхалагічная, папраўдзе творчая атмосфера, што склалася ў калектыве, добра развітая адміністрацыйная частка, цікавыя пастаноўчы і рэжысёрскае корпусу, высокая культура працы, што забяспечвае вытворчасць і далейшы практычны спектаклі, адданая праца ўсіх і кожнага — усё гэта ў сукупнасці і дало вынік, пацвердзіла правільную стратэгію тэатра. Дадатковы доказам з'яўляецца шэраг іншых узнагарод, што пацвярджаюць прэмію Прэзідэнта: перамога калектыву адрознаваўся ў трох намінацыях Нацыянальнай тэатральнай прэміі, прычым XXI Міжнароднага тэатральнага форуму “Залатыя Вяязь” у Маскве за спектакль “Ідыёт”.

— Вы ставіце Дастаеўскага, узнікае забавітанне, неадназначны матывы чалавечай псіхалогіі — і маеце поўныя залы. У чым сакрэт?
— Я стварыў дыяграму наведвання па кожным спектаклі, і гэта дапамагае мне як мастацкаму кіраўніку фарміраваць рэпертуар тэатра і яго афішу. Калі ў 2010-я мы часам ішлі за гледачом, прапанаваўшы яму замесці камедыю, дык пер публіка ідзе за намі — за снеманам, да прыкладу, запінальнікам залу ў нас складала 96,5%. Так, 25 лютага — прэм'ера “Анфісы” Леаніда Андрэева ў

пастаноўцы Валянціны Ераньковай, 5 красавіка — лермантаўскага “Маскарада” з рэжысурай Дэвіда Разумава. Да 9 мая я пастаўлю “Горкі хлеб”. Надалей — Марыя Матах уасобіць спектакль “Мелкі бяс” паводле рамана Фёдара Салагуба. Глядач палюбіць аб'ёмную драматургію, склаланую “поліфанічную” тэматыку. І адбылося гэта пасля “Графа Монтэ-Крыста”. Дырэктар тэатра Эдуард Герасімовіч заўважыў мне гавараў, маляў, патрыёны спектакляў, які прышліўшы бы да сябе ўвагу і праз гэта заіхалі публіку іншым рэпертуарам. Такім “пцяніком” і стаў “...Монтэ-Крыста”. Ён сабраў усё сегменты публікі, сярод наведвальнікаў стала намнога больш моладзі. Гэта і ёсць наша стратэгія, калі хочаце, наш лозунг: павінна быць цікава для ўсіх.

— А як прывабіць тую ж моладзь патрыятычнай тэмай? Да 80-годдзя вызвалення Беларусі будзе рыхтаваць прэм'еры. Ці хоць на іх заіхалі бы глядачы?

— Расказаю пра будучы нападкументальны “Горкі хлеб”. У свой час я працаваў над тэлевізійным, прысвечаным жывым сведкам вайны і акупацыі Беларусі. Сцэнарыстам была прафесар кафедры рэжысуры кіно і тэлебачання нашай Акадэміі мастацтваў Галіна Злабенка. Яна сама знаходзіла сваіх герояў, часам выпадкова. Убачыла неж у Гомелі старонькую жанчыну, запыталася ў яе пра вайну, а тая як пачала расказваць. Высветлілася, што і былі тры сястры, і ў кожнай — свая гісторыя, звязаная з акупацыяй. З таго цыклу я абраў тры навелы: “Горкі хлеб”, “Дзеці вайны”, “І няма сіл забяць...”. Яны шалкам розныя, ды звязаныя між сабой найперш тым,

што ўсе герані — дзяўчыны, якія перажылі жудасныя душэўныя траўмы, але не згубілі веры ў жыццё і надзею на будучыню. Ці ж гэта не цікава для моладзі, якая часам нейкую побытавую дробязь успрымае бы трагедыю ўсяго жыцця? Мастацтва вучыць параўноўваць. І яно не можа быць безнадзейным, у ім абавязкова павінен прысутнічаць жыццешывардзальны пачатак, прывабны для людзей любога ўзросту. Веданне ж гісторыі, якую мы прынадзілі, у тым ліку праз мастацтва, фарміруе сучаснасць. Вось едзе хлопчык у метро, жончыны. І калі ён разумее, што перад ім не проста старая, а чалавек, які перажыў многія гістарычныя катаклізмы (а іх на любое пакаленне хапае), дык абавязкова саступіць месца. Вельмі многа залежыць і ад таго, хто і як працуе над патрыятычнымі творами. Сапраўды, ёсць даты, якія нельга абмінуць, бо яны фарміруюць свядомасць, гістарычную памяць народа: гэта і юбілей дзесяці нацыянальнай культуры розных эпох, і, вядома, значныя патрыятычныя, гістарычныя падзеі. Але на такія тэмы ў мастацтве трэба ці не выказацца ўвогуле, калі няма чаго сказаць, ці выказацца добра. І тады гэта абавязкова крапе душу і сэрца любога гледача.

— Гомельскія абласны драматычны тэатр рыхтуе прэм'еру “Лішчы жураўлі”. І вы з'яўляецеся мастаком кіраўніком гэтай спектакля.

— Тут асобная гісторыя. Я выкладоў рэжысуру ў Акадэміі мастацтваў, і летась, калі мае студэнты закінвалі чачвёрты курс, патэлефанаваў ўсе рэгіянальныя тэатры, маляў, якую тэматыку вы хацелі б, каб яе ўвасобілі маладыя рэжысёры? Большасць тэатраў спынялася на двох тэмах: сучасная маладзёжная праблематыка і Вялікая Айчынная

вайна. Гэтыя тэмы я і прапанаваў сваім выхаванцам. Яны перабралі безліч самай рознай літаратуры, і кожны падрыхтаваў па два праекты — апавяданне, на кожную з прапанаваных тэм. Я нават не чакаў, што студэнты так зачэпіць патрыятыка, бо яны не проста шукалі матэрыялы, а пражывалі кожны са знойдзеным сюжэтам. На той іспыт, дзе паказвалі падрыхтаваныя ўрэзкі, я запрасіў, зноў-такі, кіраўніцтва рэгіянальных тэатраў, каб у дырэктараў і галоўных рэжысёраў была інфармацыя на свае вочы ўбачыць і ааналізіць перспектывы будучых спектакляў, паразмаўляць з іх патэнцыйнымі стваральнікамі і, калі трэба, адрознаваць заключыць з імі дамовы. У выніку Марыя Гардзюка ставіць у Гомелі згладаны вамі спектакль па п'есе Віктара Розава “Вечна жывыя”, якая напісаная быццам сёння, настолькі яна актуальная. Прэм'ера адбудзецца 2 і 3 сакавіка. Паэзія тая ж рэжысёр будзе працаваць у Магілёўскім абласным тэатры драмы і камедыі імя Дуніна-Марцінкевіча, што ў Барысаве, над маладзёжным праектам. Але раней там яшчэ адна мая сёлётыя дыпломніца Волга Барысавец паставіць спектакль “Нюрнберг. Лава падслуханых” па аднайменнай дакументальнай драме Аляксандра Ігнашова з Самары. П'еса была напісаная ў 2014-м, праз год перамагла на конкурсе “Час драмы”. Прэм'ера ў Барысаве запланавана на 1 і 2 сакавіка. Увасобленне трох студэнцкіх праектаў з прапанаваных іх — гэта выдаткі. Прэзідэнт зараз заклікае ВНУ рыхтаваць тых спецыялістаў, якія запатрабаваныя, набліжаць навучанне да практыкі. І сёлёты выпуск маладых рэжысёраў — яркі паказальнік такога палыходу, скіраванага на практыку і запатрабаванасць.

Надзея БУНДЭВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь падвяло вынікі 2023-га і акрэсліла задачы на бягучы год: пасяджэнне галіновай калегіі адбылося 16 лютага ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. У ліку ганаровых гасцей — намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Ігар Луцкі і намеснік Прэмер-міністра Рэспублікі Беларусь Ігар Петрышэнка. Першым на парадку дня — даклад міністра Анатоля Маркевіча “Культура са знакам якасці: вынікі працы і задачы галіны на 2024 год”.

Таксама падчас грунтоўнай размовы разгледзілі шэраг іншых актуальных пытанняў. Сярод іх — ахова гісторыка-культурнай спадчыны, фарміраванне сацыякультурнай прасторы, дзейнасць тэатральна-відэавішчковых арганізацый, развіццё нацыянальнага кінематографу, міжнароднае супрацоўніцтва. Па завяршэнні работы калегіі найлепшым работнікам галіны былі ўручаны ўзнагароды. Працяг — стар. 6–13.

Культура са знакам якасці

Пасяджэнне калегіі адкрыў міністр культуры Анатоль Маркевіч. У сваім дакладзе ён падвёў вынікі працы ведамства за 2023 год і вызначыў прыярытэтычныя напрамкі развіцця галіны на 2024-ы.

КАДРАВАЯ ПАЛІТЫКА

Сярод першых былі разгледжаны пытанні кадравай палітыкі: выкананне пастаўленых перад галіновай задачай немагчымае без кваліфікаваных спецыялістаў. Па словах Анатоля Мечыславіча, кадравы рэсурс галіны дастаткова вялікі: тут працуе больш за 56 тысяч штатных супрацоўнікаў, забяспечаны арганізацыйны культуры кадрамі дагледзена 96%. Абноўлены склад кіраўнікоў, сярэдня ўзрост якіх склаў 46 гадоў. Міністэрствам укаранізавана сістэма наставніцтва з боку вопытных работнікаў для новапрызначаных спецыялістаў у цэнтральным апарате, управленні культуры і паліведаснасных арганізацыяў, якія ў далейшым будзе развіваюцца на ўсю галіну. Распрацавана структура аптымальнай сеткі клубных, музейных і бібліятэчных устаноў па ўсёй краіне: адна юрыдычная асоба па кірунку дзейнасці на адзін раён (горад) з колькасцю насельніцтва менш за 80 тысяч чалавек; не больш за 2 юрыдычныя асобы ў раёнах (гарадах) з колькасцю насельніцтва больш за 80 тысяч чалавек. Як заўважыў міністр, гэта сістэма будзе прымяняцца гнутка, з улікам індывідуальных асаблівасцей асобных рэгіёнаў і інтарсаў іх жыхароў.

Падрыхтаваны праекты пастаноў аб зацверджанні новых тыпавых штатаў музеяў і тэатральна-відэавішчковых арганізацый, распрацоўваюцца аналагічныя праекты для клубна-бібліятэчных і дзіцячых школ мастацтваў.

Анатоль Маркевіч падкрэсліў, што пераўтварэнні не маюць мэты механічнага

скарочэння ўстаноў і спецыялістаў: “У нас іншая задача — стварыць аптымальную мадэль працы арганізацый галіны і пазбавіцца ад незапатрабаваных зваёнаў”.

АДУКАЦЫЯ

Гаворачы пра адукацыю ў сферы культуры, Анатоль Мечыславіч адзначыў, што падрыхтоўка кадраў выдзелена на сістэмнай аснове ў 415 устаноў адукацыі, дзе вучыцца больш за 126 тысяч чалавек, штогод размяркоўваецца звыш 1500 выпускнікоў. Але ёсць пытанне: чаму пры такой колькасці маладых спецыялістаў у культуры 4% вакансій, што больш за 2,5 тыс. штатных аднаіх? Міністр бачыць праблему, з аднаго боку, у няўменні кіраўнікоў арганізацый прагназаваць патрэбнасць у кадрах, выкарыстоўваць магчымасці мэтай падрыхтоўкі спецыялістаў. З іншага — у нізкай матываванасці выпускнікоў на працу ў сферы культуры. Галоўнай прычынай з'яўляецца невысокая зароботная плата.

На думку Анатоля Маркевіча, для вырашэння кадравых праблем кіраўнікам арганізацый культуры неабходна да 1 мая вызначыць свае патрэбнасці ў кадрах на перыяд да 2029 года і ўнесці заўяві ў сістэму “Дыржаказ і прыём”, забяспечыць у 2024–2025 гг. перападрыхтоўку супрацоўнікаў, перагледзець палыходы па прафарынтацыйнай работы, узмацніць рэкламу ў тэлеграм-каналах і сацыяльных сетках.

У сваю чаргу, Міністэрства культуры зробіць усё магчымае захады для павышэння заробку работнікаў галіны, уключаючы маладых спецыялістаў.

САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАЕ РАЗВІЦЦЕ

Найлепшым паказчыкам якасці работы арганізацый культуры з'яўляюцца эканамічныя вынікі іх дзейнасці. Як адзначыў Анатоль Мечыславіч, сацыяльны стандарт расхоўваў на культуры за кошт бюджэтнага фінансавання ў разліку на аднаго жыхара склаў 2,3 базавыя велічыні пры нарматыве 1,5. Самыя высокія паказчыкі ў горада Мінска — 2,6 базавыя велічыні, Віцебскай і Мінскай абласцей — 2,5.

Рост аб'ёму пазабюджэтнага даходаў не менш які на 8% у параўнанні з 2022-м выкараніў. Даходы ад пазабюджэтнай дзейнасці арганізацый культуры ў 2023 годзе склалі 148% ад узраўноў 2022-га. Вышэй за сярэдняе ўзровень забеспечылі рост даходаў Брэсцкая вобласць — 172%, Гродзенская — 156%, горада Мінск — 158%, рэспубліканскія тэатральна-відэавішчковыя арганізацыі з тэмпам росту 159%. Аб'ём эксперту склаў 113% да ўзроўню мінулага года.

Немалаважным напрамкам працы стала павышэнне заробатнай платы работнікам сферы культуры. У 2023-м за кошт дадаткова выдзеленых сродкаў бюджэту была ўстаноўлена надбавка за работу ў галіне ў памеры 23%, а з 1 кастрычніка яна павялічана да 30%.

Міністэрства культуры сумесна з прафсаюзаў дабілася павелічэння надбавкі звыш 30% за работу па кантракце 81% работнікаў культуры і 85% педагогічных работнікаў у сферы культуры. На перадавых пазіцыях знаходзіцца Гродзенская вобласць, дзе ўстаноўлена надбавка 50% усім работнікам культуры і 30% — работнікам устаноў адукацыі ў сферы культуры.

Акрамя таго, у 2023-м на стымлюючыя выплаты накіравана 40 млн рублёў уласных даходаў, што на 10 млн больш, чым у 2022-м. Дзякуючы гэтым мерам сярэднямесячная заробатная плата работнікаў культуры вырасла на 19%.

Генерыраваць новае!

Абвешчаны сёлета Кіраўніком дзяржавы Год якасці ўбірае ў сябе канкрэтны пасыл на здзяйсненні не толькі ў сістэме народнай гаспадаркі, але і ў гуманітарнай сферы. Галіна нацыянальнай культуры, бадай, як ніякая іншая, за многія стагоддзі сканцэнтравала ў сваім "генетычным кодзе" напрацоўкі нашымі прадчурамі неўміручых традыцый.

Культурныя сегменты розных часоў, якімі актыўна карыстаюцца і сённяшняе пакаленні беларусаў, сталі эталоннымі. Але галоўнае для сучаснікаў — пакласці ў гэтую шматгранную скарбніцу свае таленавітыя, а значыць новыя і якасныя набыткі.

Пра тое, што сфера нацыянальнай культуры ні ў яким разе не павінна спачываць на лаўрах мінулых набыткаў, не падавацца стагнаці, гаварыў у сваім выступленні на выніковай калегіі намеснік Кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Ігар Луцкі.

"У Прэзідэнта на Год якасці пазіцыя адна — кожны павінен аздаць сваё справе, якой служыць!" — з такімі словамі звярнуўся ён да прысутных у зале Нацыянальнай бібліятэкі краіны, дзе праходзіла выніковая калегія.

Усе далейшае выступленне Ігара Луцкага было прасякнута актуальнай фактурай. "Сродкі ў сферы культуры укладваюцца немайлы", — канстатаваў ён. А таму, у прыватнасці, ён акрэсліў шэраг навізненых пытанняў, якія неабходна надалей вырашаць усім дзеячам культуры і мастацтва.

Найперш, зазначыў выступаюча, "мы павінны генерыраваць новае". Пакуль жа, папярэдзіў Ігар Луцкі, "мы жывём на тым, што стварылі нашы папярэднікі". А хачелася б бачыць новых, маладых аўтараў. Свет змяняецца, і перад намі — змена пакаленняў. Таму, сказаў ён, у сферы нацыянальнай культуры павінна прыходзіць моладзь, мы павінны думаць пра тое, што будзе заўтра, шукаць новыя яркія таленавітыя імёны. Бо толькі на патэнцыяле, які напраўваны папярэднімі калегамі, доўга немагчыма працягнуць. У кантэксце гэтага паслыў Ігар Уладзіміравіч сказаў: "Мы ганарымся тым, што было створана ў сваеці перыяд і ў гады незалежнасці. Але мы не можам быць толькі агульнапрызнаным брэнд «Песняроў», а і новыя брэндзі".

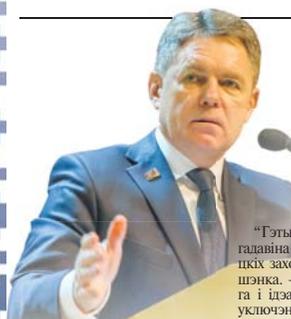
Намеснік Кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта засяродзіў увагу прысутных і на наступных важкіх і актуальных аспектах. Ён спыніўся на тэме, што тычыцца вытокаў культуры. Іх найперш транслююць людзі, якія жывуць і працуюць у рэгіёнах краіны. "Здабытак рэгіёнаў ёсць асновай нашай культуры, што добра вядзецца на прыкладзе лаўрэатаў прэміі «За духоўнае адраджэнне»", — сказаў Ігар Луцкі.

І разам з тым Ігар Уладзіміравіч закрануў праблемнае пытанне, якое тычыцца хібаў падчас арганізацыі творчымі людзьмі пэўных імпрэў. Каб не было да іх часам дзяжурнага стаўлення, выступаюча выказаў думку: "Нам патрэбны эфектыўныя менеджары ў сферы культуры, якія здолелі быць самастойна і эфектыўна арганізоўваць мерапрыемствы..."

Яшчэ адна надзвычай важная тэма, што была акрэслена Ігарам Луцкім. Тэма патрыятызму. І яна найпростей тычыцца сферы. "Культура — аснова незалежнасці, аснова нашага ладу жыцця. Людзі павінны быць аданымі ўсёй душой дзяржаве і выкарыстоўваць па максімуме свой патэнцыял. Не шкадваць культурным дасягненні, якімі трэба будзе праславіць сваю краіну", — выказаў упэўненасць выступаюча.

(Павадле выступлення)

Палітыка прыярытэтаў

Нацыянальная культура пазіцыюецца як адзін з галоўных фактараў самабытнасці беларускага народа. Яна з'яўляецца ідэяльным і духоўным стрыжняем пакаленняў, непарушным апырышчам для станаўлення асобы і грамадства. І сапраўды, паўсюдная падтрымка дзяржавай і грамадствам культурнай прасторы краіны з'яўляецца аб'ектыўным крытэрыем ацэнкі яе дзейнасці і яе неабходнасці. Год 2024-ы вызначае для якаснага развіцця сферы культуры свае прыярытэты. Іх агульнае пасаджэнне — выніковай калегіі намеснік Прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Ігар Петрышэнка.

"Гэты год надзвычай знаковы для нас — 80-я гадавіна вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, — адразу папярэдзіў Ігар Петрышэнка. — Гэта вызначальная тэма для культуры і ідэалагічнага жыцця краіны. Яе рэалізацыя, уключэнне ў жыццё ўсіх слабаў насельніцтва павінны ажыццяўляцца арганізацыямі культуры ўсім узроўнем. Усе ўстановы абавязаны працаваць на дадзенаю тэматыку: музеі, тэатры, бібліятэкі, клубы, вядучыя калектывы. Змест іх работы павінен быць нацэлены на раскрыццё гэтай падзеі і яе значнасці для краіны". Прамоўна загадаў адзін з маштабных творчых праектаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва "Лінія памяці. Код вайны".

Сярод іншых важных падзей Ігар Петрышэнка вылучыў 100-годдзе Беларускага кінематографіа і любімай Мінскага міжнароднага кінафестывалю "Лістапад". Як ён зазначыў, святкаванне гэтых дат павінна быць азнаменавана новымі праектамі "Беларусьфільма".

Што тычыцца тэатральна-відовішчых арганізацый, дык ім патрэбны не толькі цікавыя пастаюкі. "Перад тэатрам пастаўлена задача — развіццё гаспадарчай дзейнасці на абменнай аснове ў межах рэспублікі", — папярэдзіў віцэ-прэм'ер. Ён таксама назваў прыярытэты і гаспадарчую дзейнасць з шырокім выхадом на расійскі рынак, як гэта робіць "Песняры".

Прыярытэтай Ігар Петрышэнка бачыць і далейшую работу на павышэнні якасці і даступнасці

ці паслуг у сферы культуры, асабліва ў сельскай мясцовасці.

Надзвычай важным аспектам для дзяйснення і будучыні галіны Ігар Віктаравіч лічыць дзейнасць ўкараненне ва ўсіх сферах жыцця грамадства пастулатаў Канцэпцыі развіцця нацыянальнай культуры прасторы. "Акрамя захавання нацыянальна-культурнай самабытнасці і гістарычнай памяці яна павінна стаць спосабам узмацнення рэалізацыі культурнай палітыкі, папулярызацыі ў культуры і акружэння культуры кожнага чалавека", — папярэдзіў прамоўца.

Яшчэ адным з прыярытэтных напрамкаў дзейнасці сферы культуры, на якім засяродзіў увагу прысутных Ігар Петрышэнка, застаецца справа прыцягнення да работы ва ўстановах галіны творчай моладзі. Для гэтага важна пашыршаць магчымую падрыхтоўку маладых спецыялістаў. Неабходна на месцах прымаць меры па іх далейшым замцаванні пасля адпрацоўкі, стварэння большыя прыбытныя ўмовы для працы, спрыяючы прафесійнаму росту.

Ігар Петрышэнка спыніўся на пытаннях дзейнасці арганізатараў культурна-відовішчых мерапрыемстваў, фінансавання бюджэтных арганізацый, забеспячэння жыллем маладых спецыялістаў, эфектыўнай работы з таленавітай моладдзю, забеспячэння арганізацый культуры і ўстановаў адукацыі музычнымі інструментамі.

Па кожным з абмеркаваных пытанняў былі дадзены дарунэнні.

(Павадле выступлення)

Культура са знакам якасці

(Працяг. Пачатак на стар. 5)

ПРАФЕСІЙНАЕ МАСТАЦТВА

Глядацкі поспех з'яўляецца галоўным паказчыкам высокай якасці работы тэатральна-відовішчых арганізацый. Паслова кіраўніка галіны, у 2023 годзе тэатрамі і канцэртнымі арганізацыямі забеспячана пашырэнне аўдыторыі глядачоў і павелічэнне даходаў (наведала больш за 1,9 млн глядачоў, што на 20% больш за гадавы план). Найбольш эфектыўна працавалі Валкі тэатр Беларусі, тэатры імя Янкі Купалы і Максіма Горкага, Маладзёжны тэатр эстрады, а сярод рэгіёнаў — тэатры Мінска, Гродзенскай, Мінскай і Брэсцкай абласцей.

Выраслі вытворчыя паказчыкі канцэртных арганізацый і піяркаў, чые даходы ў два разы перавысілі планавыя паказчыкі, а колькасць глядачоў — звыш 3,5 мільёна чалавек. Лідарам сярод арганізацый рэспубліканскага напарадкавання стаў Беларускі дзяржаўны ансамбль "Песняры", мясцовага напарадкавання — ДУ "Мінск-канцэрт".

Разам з тым 2024-ы патрабуе новых падыходаў да працы, заўважыў міністр. Пераход тэатраў на сістэму фінансавання

40 на 60 нацэляе кіраўніком на больш удумлівы падыход да падрыхтоўкі прэм'ерных спектакляў, арганізацыю піяр-кампаніі. Прыкладам у гэтым можа служыць Валкі тэатр Беларусі і Маладзёжны тэатр эстрады.

На думку Анатоля Маркевіча, у абноўленым рэпертуары павінны заняць сваё месца спектаклі пра гісторыю і сучаснае жыццё Беларусі, пастаюкі, якія прывіваюць павагу да традыцый і маральных каштоўнасцей беларускага народа. У мэтах папулярызацыі сучасных дасягненняў тэатральнага мастацтва з 2024-га пачнецца рэалізацыя праекта "Культурная карта", падчас якой рэспубліканскія тэатры выступяць перад маладзёжнай аўдыторыяй у раённых цэнтрах краіны.

Перад рэспубліканскімі канцэртнымі арганізацыямі стаіць задача нарасціць узровень вагу ўласных даходаў да 35%. Размова павінна ісці не аб асобных нумарах, а аб прынцыпова новых вакальных і харэаграфічных праграмах.

Знойдзе працяг практыка стварэння аб'ектаў выўзлежанага мастацтва па дзяржаўным заказе. У 2023-м у рамках дзяржаўнага стварэння 18 жывапісных палотнаў на суму больш за 100 тыс. руб., якія бясплатна перадаюцца ў дзіцячыя школы мастацтваў рэгіёнаў Беларусі. Праца будзе працягнута і ў 2024-м. Тэмай новага курса курсу стане 80-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

ДЗЯРЖАЎНЫЯ СПЕЦЫЯЛЬНЫЯ КУЛЬТУРНЫЯ МЭРАПРЫЕМСТВЫ

Летас Міністэрствам культуры праведзена больш за 60 міжнародных і агульнанацыянальных мерапрыемстваў. Сёлета перад спецыялістамі міністэрства і рэжысэрамі пастаўлена задача падрыхтоўкі мерапрыемстваў з выкарыстаннем найноўшых творчых, тэхнічных дасягненняў і міжнароднага досведу.

"У мэтах рэалізацыі такіх наватарскіх праектаў мы робім ставку на маладых рэжысэраў", — заўважвае міністр.

Так, у 2023-м у правядзенні дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў у якасці галоўных рэжысэраў і рэжысэраў эпізодаў удзельнічалі 15 прадстаўнікоў творчай моладзі, якія сталі пераможцамі конкурсаў рэжысёрскіх канцэпцый Міністэрства культуры. Галоўнай падзеяй 2024-га стане святкаванне 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, дзе пакажуць усе налешчыя дасягненні прафесійнага мастацтва і аматарскай творчасці ў спалучэнні з дасягненымі сучаснымі тэхналогіямі, камп'ютарнай графікай і спецэфектаў.

КІНЕМАТАГРАФІЯ

Як адзначыў Анатоля Маркевіч, пэўныя пазітыўныя змены адбыліся ў кінематографіі. Міністэрствам культуры і Нацыянальнай кінастудыі "Беларусьфільм" рэалізаваны меры па аздараўленні дзейнасці прадпрыемства. Забеспячана зніжэнне ўзроўню затрат на вытворчасць і рэалізацыю прадукцыі за кошт выкарыстання ўласных магчымасцей, абноўлены кадравы склад, прынята на работу 13 маладых спецыялістаў. Дзякуючы гэтым актуальным нарасціла аб'ём вытворчасці. Прэм'ерныя фільмы ў ігравой форме "На іншым беразе", "Ліст качанія", "Кіношнікі" карысталіся поспехам у пракасе.

Былі перагледжаны пыходы да вызвалення бюджэтных сродкаў на фільмавы вытворчасць і поўнаасноў абнавілі склад Савета па развіцці кінематографіі. "Тэатраў і палітыка будзе аказана сацыяльна значым кінапраектам, прысвечаным 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, 100-годдзю Беларускага кіно і актуальным тэмам", — папярэдзіў кіраўнік галіны.

Сярод пазітыўных вынікаў міністр назваў лічы: наведвальнасць кінасеансаў перавысіла 5 млн 200 тыс. чалавек (141% ад узроўню 2022-га), выручка ад усіх відаў паслуг склала 171% ад узроўню 2022 года. Вырасла колькасць мерапрыемстваў Мінскага міжнароднага кінафестывалю "Лістапад" і колькасць глядачоў, якія наведвалі іх. У рамках дзеловай праграмы фестывалю напісанія пагадненні аб супрацоўніцтве з кінакампаніямі Расіі і Кітая.

Культура са знакам якасці

(Працяг. Пачатак на стар. 5)

КУЛЬТУРНА-АСВЕТНІЦКІЯ ЎСТАНОВЫ

Аналізуючы гэты напрамак, Анатолій Маркевіч адзначаў, што летась забяспечана далейшая аптымізацыя сеткі культурна-асветных устаноў з улікам сацыяльна-дэмаграфічнай сітуацыі ў рэгіёне і адначасова — рост паказчыкаў іх работы.

Колькасць наведвальнікаў музеяў вырасла амаль на мільён чалавек, клубаў — на 800 тысяч. Гэтану садзейнічалі работа па фарміраванні адзінага календара брандывых мерапрыемстваў, адкрыццё новых музеяў у Хатыні і Жылічах, арганізацыя бесплатнага шотмясечнага наведвання музейных экспазіцый школьнікамі і выкарыстанне інтэрактыўных форм работы з дзецьмі.

Сёлета практыка супрацоўніцтва Міністэрства культуры і Міністэрства адукацыі ў галіне музейнай справы атрымала працяг пры правядзенні ўрокуў гісторыі ў музейных установах. Урачыстае падпісанне пагаднення аб супрацоўніцтве абдуццеза 23 лютага ў Музеі беларускай дзяржавынасці.

Прыягненню новых наведвальнікаў таксама паслужыць новыя выставачныя праекты, арганізацыяны дзюкчючыя дамоўленнясам, дасягнутым у рамках Першага беларускага-расійскага музейнага форуму і міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі “Музейныя ініцыятывы на прасторы СНД”.

Міністр заўважыў, што пільнае ўвага будзе нададзена вырашэнню праблемных пытанняў музеяў рэспубліканскага падпарадкавання. Наспела неабходнасць абнаўлення пастаяннай музейнай экспазіцыі Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь з улікам запланаванага ўводу ў эксплуатацыю музейнага квартала.

Будуць распрацаваны прапановы па мадэрнізацыі пастаяннай экспазіцыі Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны з укараненнем новых анімацыйных тэхналогій. Таксама сёлета стаіць задача распрацоўкі каніцэпцыі экспазіцыі Нацыянальнага гістарычнага музея.

На думку кіраўніка галіны, у клубнай дзейнасці росту колькасці наведвальнікаў будзе садзейнічаць развіццё пастаяннага культурнага абслугоўвання. Станоўчым прыкладам

з’яўляецца вопыт Гомельскай вобласці, дзе набыты два мабільныя сцэнічныя комплексы, а таксама Мінскай вобласці, дзе для сферы культуры толькі летась закулілена 12 мільярд рублёў.

У мэтах стымулення актыўнасці бібліятэчных работнікаў па прыягненні новых чытачоў з 2024-га ўведзена сістэма бюджэтнага фінансавання бібліятэк з залежнасці ад колькасці карыстальнікаў. Таксама будзе працягнута работа над стварэннем Нацыянальнай электроннай бібліятэкі. Праект завершаць у 2025 годзе.

АХОВА ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

Прыягнэтай задачай у сферы захавання гісторыка-культурнай спадчыны з’яўляецца ўцягванне ў гаспадарчы і турыстычны ўжытак гісторыка-культурных каштоўнасцей, якія не выкарыстоўваюцца. Па словах Анатолія Маркевіча, летась уцягнуты 23 помнікі архітэктуры. На гэты мэты накіравана ў 10 разоў больш сродкаў, чым у 2022 годзе, а таксама прыягнута замежных інвестыцый на суму звыш 900 тысяч долараў ШША. Эфектыўна арганізавана гэтану работа ў Брэсцкай, Магілёўскай, Мінскай абласцях і ў Мінску.

Праведзена 46 аўкцыёнаў і таргоў, на якіх прададзена 14 аб’ектаў спадчыны, што амаль у 3 разы больш, чым у 2022-м. Па ініцыятыве Міністэрства культуры ўнесены змяненні ў падатковае заканадаўства, згодна з якімі ўласнікі гісторыка-культурных каштоўнасцей вызвалены ад падатку на нерухомую маёмасць і зямельнага падатку. “У работе па рэстаўрацыі аб’ектаў спадчыны мы не пераключаем усю нагаруку на рэспубліканскі бюджэт, а выкарыстоўваем іншыя крыніцы атрымання сродкаў”, — падкрэслівае міністр.

Па выніках 2023-га ў фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва ў выглядзе адлічэнняў ад падпрямальніцкай дзейнасці, якая аказвае непасрэднае ўздзеянне на гісторыка-культурныя каштоўнасці, паступіла больш за 12 мільярд рублёў. Усе гэтыя сродкі будуць накіраваны на выкананне рамонтна-рэстаўрацыйных работ на знакавых аб’ектах краіны.

МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

Дзюкчючы рашэнням Кіраўніка дзяржавы і Урада ўмацоўваецца матэрыяльна-тэхнічная база сферы культуры. Так, для арганізацыі ў сферы культуры закуплена 1098 адзінак музычных інструментаў пры плане 527, у тым ліку 94 піяніна, на суму больш за 4 мілья рублёў.

Анатолій Маркевіч, прыводзячы лічыбы аналізу патрэбнасці ў закупцы музычных інструментаў у ападвядзеныя з пастаяновай “Аб парадку аснашчэння арганізацыі культурна-асветных устаноў з’яўляюцца шматлікімі інструментамі”, адзначае: “Рэальная патрэбнасць складае 4093 адзінак, у тым ліку 535 піяніна, якія мы прапануем забяспечыць за кошт мерапрыемстваў дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі”.

На працяг будаўніцтва 8 аб’ектаў летась былі выдзелены сродкі рэспубліканскага бюджэту ў аб’ёме 11 мільярд рублёў. З улікам апераджалных тэмпаў будаўніцтва асіганаваны павялічаны на 64% — да 18,4 мілья руб. Міністр канстатуе: сродкі засвоеныя ў поўным аб’ёме. На капітальны і бягучы рамонт 31 аб’екта культуры выдзелена больш за 15 мільярд рублёў. Сродкі таксама засвоеныя ў поўным аб’ёме.

Сярод пазітыўных момантаў і тое, што ў снежні 2023-га Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь ухвалены праект Саюзавай дзяржавы “Капітальны рамонт, рэстаўрацыя, рэканструкцыя, музейфікацыя збудаванняў Брэсцкай краінасці ў мемарыяльным комплексе “Брэсцкая крэпасць-герой”. Дзяржаўная інвестыцыйная праграма на 2024 год на працяг будаўніцтва сямі аб’ектаў запланавана выдзеленне сродкаў у аб’ёме звыш 21 мілья руб.

МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

“Развіццё міжнародных культурных сувязей з’яўляецца адным з прыягнэтай нашай працы”, — адзначаў міністр. У 2023-м найбольшае колькасць праектаў рэалізавана з Расійскай Федэрацыяй. Дні культуры Расіі, Татарстана, Растоўскай вобласці, выступленні і лекцыі ў Новасібірска, Ульянска, Дагестана, Мардовіі. Мы нарасцілі тэмпы супрацоўніцтва з Кітайскай Народнай Рэспублікай. Аднавіліся гаспадары Вялікага тэатра, Дзяржаўнага акадэмічнага ансамбля татараў і іншых калектываў на кітайскай зямлі. Прынята рашэнне аб стварэнні сумеснага кінапраекта.

Летась геаграфія супрацоўніцтва істотна пашырлася, ахапіўшы дзяржавы Азіі і Афрыкі. “Цікавае ў калег з В’етнама, Кыргызстана, Лаоса, М’янмы, Тайланда, Узбекістана, Экватарыяльнай Гвінеі выклікаў наш досвед па захаванні гісторыка-культурных і пабудоў сістэмы адукацыі”, — падкрэсліў Анатолій Маркевіч.

Сёлета абдуццеза Дні культуры Беларусі ў Індыі, Іране, Таджыкістане, Азербайджане, Расіі, а наша краіна прыме Дні культуры Арменіі, Азербайджана, Кітая, Новасібірскай вобласці Расійскай Федэрацыі. У рамках Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску” пройдзе Дзень нацыянальных культур дзяржаў — членаў Шанхайскай Арганізацыі Супрацоўніцтва.

“У 2024 годзе мы ставім перад галіной важныя і амбіцыйныя задачы, якія будуць садзейнічаць паспяховай рэалізацыі мэты правядзена года якасці”, — запэўніў міністр. *(Паводле выступлення)*

Справа кожнага з нас

Важным кірункам культурнай палітыкі лічыцца ахова гісторыка-культурнай спадчыны і ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы галіны. Пра асаблівасці і перспектывы гэтай працы паведамаў намеснік міністра культуры Сяргей Саракач.

“Асаблівасцямі працы па ахове гісторыка-культурнай спадчыны з’яўляюцца шматлікімі інструментамі, комплексны падыход і ўвага да кожнага аб’екта ў прыватнасці. Сістэмная праца ўключае мерапрыемствы на нацыянальным і міжнародным узроўнях — як у сферы рэгулявання і ўдасканалення заканадаўства, так і ў плоскасці практычнай рэалізацыі”, — падкрэсліў у сваім дакладзе Сяргей Саракач.

ПАВОДЛЕ ЗАКОНА

Ахова культурнай спадчыны — абавязковая ўмова і фактар устойлівага развіцця нашай дзяржавы, умацавання яе прэстыжу. У першую чаргу ахова каштоўнасцей пачынаецца з нарматворчасці. Летась заканадаўчая нарматывная база значна змянілася. З 1 студзеня ўступіў у сілу абноўлены Кодекс аб культуры. Па ініцыятыве Міністэрства культуры ўнесены змяненні ў Падатковы кодэкс. З’явіліся навашы ў заканадаўстве аб распаджалжэнні маёмасці.

Па словах Сяргея Саракача, кожнае новаўвядзенне ў заканадаўчую базу апэратывна лаводзіцца да рэалізацыі, ажыццяўляецца суправаджэннем дзейнасці мясцовых органаў. На пастаяннай аснове міністэрства арганізавала курсы павышэння кваліфікацыі, семінары. Выдзелены афіцыйныя раслу-мачэнні і інструкцыі, зборнік матэрыялаў і металычныя рэкамендацыі на працы з аб’ектамі гісторыка-культурнай спадчыны.

Актыўна вядзецца праца па ўключэнні аб’ектаў у Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей. Летась дакумент папоўніў 24 новыя аб’екты. Удалося нарматывна ўрэгуляваць пытанні размяшчэння рэкламы на гісторыка-культурных каштоўнасцях.

З 1 студзеня 2023 года мясцовыя органы ўлады пачалі разглядаць дакументацыю па аб’ектах катэгорыі “3” — у адпаведнасці з абноўленам заканадаўствам. Ажыццяваўся складанне пашпарту каштоўнасцей. Паскорыўся і тэмп завярджэння праектаў зон аховы для аб’ектаў спадчыны.

ЗБЕРАЖЭННЕ НАБЫТКУ

Як паведамаў Сяргей Саракач, Міністэрства культуры прымае захады для кантролю за ажыццяўленнем адлічэнняў за падпрямальніцкую дзейнасць, якая аказвае непасрэчны ўплыў на аб’екты спадчыны, у фонд

Прэзідэнта па падтрымцы культуры і мастацтва. Летась аб’ём сродкаў гэтага фонду склаў больш за 12 мілья рублёў, а за паўтара месяца бягучага года ўжо сплачана амаль 6 мілья рублёў. Такія адлічэнні — справядлівы і абгрунтаваны ўнёсак у захаванне нашай матэрыяльнай спадчыны.

Згодна з даручэннем Урада, працягнута ўключэнне ў турыстычны і гаспадарчы ўжытак аб’ектаў, што не выкарыстоўваюцца. Па выніках года колькасць аб’ектаў, на якіх вядуцца праектныя работы, павялічылася ў параўнанні з 2022-м у 2,4 разы. Аб’ём рамонтна-рэстаўрацыйных работ вырас на 13%, распрацавана 5 пашпарту руінаваных аб’ектаў. Прынятыя меры за два гады дазволілі ўцягнуць ва ўжытак 37 помнікаў архітэктуры. Ярка таму прыклады — палацава-паркавы ансамбль у Свяцку, Вялікая Любавіцкая сінагога ў Віцебску, капіла-палава-паркавы ансамбль у Жылічах.

МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Працягнутае супрацоўніцтва Беларусі з UNESCO. У сакавіку мінулага года ў арганізацыю накіраваны новыя ініцыятывы — “Беларускае мастацтва вышэйшайшай” і “Непободкая тэксільная традыцыя”. Іх абарона запланавана на 2024 і 2026 гады ападвядана. Без заўваг з боку камітэта UNESCO залезана перагляданая справяднасць Беларусі па аб’ектах спадчыны.

У рамках працы Камісіі па выяўленні, вяртанні, сумесным выкарыстанні і ўвядзенні ў навуковы і культурны ўжытак культурных каштоўнасцей на тэрыторыі Беларусі вернуты 318 арыгінальных каштоўнасцей.

НА ЗНАКАВЫХ АБ’ЕКТАХ

Сяргей Саракач лічыць, што Міністэрства культуры выпрацавала сістэмны падыход да рамонтна-рэстаўрацыйных работ на аб’ектах, што маюць высокую культурную і сацыяльную значнасць. Разам з заказчыкамі завярджаны індывідуальныя графікі працы. Пастаянна праводзіцца вытворчыя нарады і штабы для кантролю выканання работ і апэратывнага рашэння пытанняў.

Летась працягнутае рамонтна-рэстаўрацыйныя і будаўнічыя работы на помніках архітэктуры і аб’ектах, якія не маюць статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці. За мінулыя два гады на гэты мэты накіравана каля 189 мілья рублёў. Асаўненне сродкаў дзяржін-

вестпраграмы вядося з апераджалжэнні тэм-памі. Падкам асноўны і сродкі, вылучаны на капітальны і бягучы рамонт.

Сярод найбольш значных аб’ектаў, дзе летась вядліся працы, можна назваць палацава-паркавы ансамбль у Жылічах, палац і касцёл Божага Цела ў Нясвіжы, палацавы комплекс у Ружанах, Крэўскі, Гальшанскі і Навагрудскі замкі. Па даручэнні Урада, пад пастаянным кантролем Міністэрства культуры вядліся работы па ўнікальным храме XII стагоддзя — палацкай Спаса-Праабражэнскай царкве.

ПЛАНЫ І ЗАДАЧЫ

У адпаведнасці з даручэннем Кіраўніка дзяржавы з 2011-га вядуцца працы па стварэнні музейнага квартала Нацыянальнага мастацкага музея. Сёлета плануюцца завяршыць праектную дакументацыю і пачаць будаўнічы-монтажныя работы на другім пускавым комплексе.

Умацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы ажыццяўляецца не толькі праз капітальны і бягучы рамонт, але і праз аснашчэнне сучасным абсталяваннем і інструментамі.

Міністэрства культуры з мясцовымі органамі ўлады плануе надалей прадастаўляць Беларусь на міжнародным узроўні, выконваць мерапрыемствы па захаванні спадчыны і ўмацаванні матэрыяльна-тэхнічнай базы.

На 2024-ы запланавана ўнесене ў UNESCO дасць па элеменце “Культура Беларускага дуды”. Працягнутае рамонтна-рэстаўрацыйныя работы на знакавых аб’ектах. Мясць быць уведзеныя ў эксплуатацыю 5 аб’ектаў, уключаных у дзяржінвестпраграму. Запланаваны капітальны рамонт з мадэрнізацыі будынка Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра ім. М. Горкага, капітальны рамонт, рэканструкцыя з рэстаўрацыі будынка Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. За кошт сродкаў Саюзавай дзяржавы правядуць капітальны рамонт, рэстаўрацыю, рэканструкцыю і музейфікацыю збудаванняў Брэсцкай крэпасці. Запланавана поўная замена сістэмы транспарціроўкі кніг у Нацыянальнай бібліятэцы.

(Паводле выступлення)

Палац у Свяцку

Палац у Жылічах

Доступ да скарбаў анлайн

Украенне тэхналогій для стварэння адзінай інфармацыйнай платформы ўсіх суб'ектаў культуры — адна з асноўных задач фарміравання сацыяльнай прасторы ў сучасных умовах. Гэтай тэме прысвечана выступленне начальніка ўпраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Ірыны Карповіч.

“У Канцэпцыі развіцця нацыянальнай культурнай прасторы вызначана, што разам з традыцыйнымі формамі і метадамі ў нашай працы павінны ўкараняцца інфармацыйныя тэхналогіі. Спажываць культурных паслуг прасіцца як у рэальнай, так і ў віртуальнай прасторах”, — адзначыла Ірына Карповіч.

Летась паслугамі музеяў скарысталіся больш за 9 мільянаў чалавек, з іх ліку аддаленымі карысталіся больш за 16 мільянаў чалавек. Прыкладна могуць служыць музеі Мінска, Гомельскай і Гродзенскай абласцей. 3,25 мільянаў чалавек, што звярнуліся па паслугі бібліятэкі, каля 9% сталі віртуальнымі карысталіцамі. Літарамі ў гэтым кірунку варта назваць Нацыянальную электронную бібліятэку і

ўстановы Брэсцчыны. Паслугамі клубных арганізацый скарысталіся больш за 22 мільянаў чалавек, віртуальна — 1,5%. Наперадзе ідуць Брэсцкая і Мінская вобласці.

Па словах Ірыны Карповіч, дзеі па ўкараненні лічбавых сегментаў зараз на пачатковай стадыі. Пасля наведвання Прэм'ер-міністра Раманам Галоўчанкам Нацыянальнай бібліятэкі ў верасні 2021 года пачалася рэалізацыя праекта па стварэнні Нацыянальнай электроннай бібліятэкі.

“Дзякуючы гэтаму ўжо да 2026-га мы зможам атрымаць лічбавыя копіі дакументаў у адным месцы — незалежна ад таго, у якой бібліятэцы дадзены дакумент захоўваецца”, — адзначыла Ірына Карповіч. — Такім чынам мы забяспечым інфармацыйную роўнасць жыхароў усіх рэгіёнаў і магчымасць атрымаць інфармацыю ў рэжыме 24/7 з любога месца”. Плануецца стварыць воблачны сховішча электронных дакументаў, якое дазволіць захаванне лічбавых кантэнтаў бібліятэкі, Маркуса скараціць расходы на камп'ютарнае і сервернае абсталяванне, цэнтры апрацоўкі даных і праграмае забеспячэнне. Таксама Нацыянальная электронная бібліятэка

будзе спрыяць узаемадзеянню з рэсурсамі і сэрвісамі замежных бібліятэк.

Сёлета будуць распрацоўвацца пасістэмы і сэрвісы электроннай бібліятэкі, будзе ажыццяўляцца іх запавяненне данымі Нацыянальнай бібліятэкі. Наступным этапам у 2025 годзе стане пачатковае да створэння рэгіёнаў і напавяненне данымі рэгіянальных устаноў. Зараз ідзе алічбоўка бібліятэчнага фонду, які налічвае 48,5 мільянаў дакументаў.

Наступным кірункам мусіць стаць музейная справа. Ірына Карповіч мяркуе, што неабходна пачаць распрацоўку тэхнічнага задання на стварэнне аўтаматызаванай інфармацыйнай музейнай сістэмы. Гэта спрыяе пашырэнню магчымасцей для правядзення выставачных праектаў, скараціць выдаткі і павысіць аператыўнасць апрацоўкі даных. Пры падрыхтоўцы варта правесці поўную алічбоўку музейнага фонду. На дадзены момант алічбавана каля 20% агульнага аб'ёму музейных папавоў.

(Павадзе выступлення)

Творчасць з выгадай

Праца Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” летась была скіравана на рашэнне стратэгічных задач, стабілізацыю эканамічнай сітуацыі і развіццё міжнароднага супрацоўніцтва. Падрабязна аб гэтых напрамках дзейнасці паведаміў генеральны дырэктар Юрыі Аляксееў.

Па яго словах, забяспечана стабільная праца прадпрыемства. Летась аб'ём вырабленай прадукцыі, работ і паслуг склаў 14,5 мільянаў рублёў. Кінастудыя выпусціла тры фільмы ў ігравай форме, столькі ж у анімацыйнай, вусем — у дакументальнай. Перагляджаны кошта на права паказу карцін, адрэзаныя коштавая паптыка паслуг студый гуказапісу, паслуг па арэндзе дэкарацый і рэквізыту.

План развіцця на 2024 год прадугледжвае далейшы рост паказчыкаў. Плануецца стварыць 27 стужак у рамках субсідый па сацыяльна-творчым заказе. Для малодшай узроставай групы будуць выпушчаны чатыры фільмы ў анімацыйнай форме. Гэта першы беларускі поўнаметражны 3D-фантазі “Песня сірын” і тры карціны патрыятычнай тэматыкі: “Дзяржаўныя сімвалы”, “Каліндар святаў” і “Мемарыяльныя комплексы”.

Для вучнёў старэйшых класаў і студэнтаў заплававаны кінапраекты пра генашыд беларускага народа (“Спаленыя вёскі” і “Латеры смерці”), фільмы да 100-годдзя айчызнага кіно, серыя стужак пра выбітных асоб нашай краіны: “Галоўная крэпасць”, “Месці Сонца Ларысы”, “Мара чэмпіёна”, “Еўфрасінія Полашкая”. Задуманы праекты, накіраваны на спасажненне Беларусі як краіны

(Павадзе выступлення)

З максімальнай эфектыўнасцю

прыцягненню глядачоў розных катэгорый. Летась былі прадстаўлены балеты “Дон Кіхот” і “Люзіі каханая”, оперы “Севільскі шырлуцік” і “Іаланта”.

Сёлета заплававаны пастановакі балета “Папалішкі” Сяргея Пракоф'ева, оперы “Яўген Анегін” Пітра Чайкоўскага і масштабнага твора сінтэтычнага жанру “Патэтычны дзёнік паміж”, прысвечаны 80-годдзю вывазлення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Плануецца дзве пастаноўкі для дзейнай на сцене камернай залы імя Л.П. Александровскай.

Па словах Кацярыны Дулава, вядомай увагай публікі карыстаюцца канцэрты на галоўнай сцене, прымеркаваныя да Дня жанчыны, Дня Перамогі ды іншых дат. Дзякуючы ініцыятыве Прэзідэнта сталі традыцыйна ўшанаванне майстроў мастацтва і канцэрт да Дня Незалежнасці ў Вялікім тэатры.

У 2023-м тэатр рывіваў паспяховыя праекты, што прыносяць добры даход: “Вялікі навагодні бал”, “Балетнае лета ў Вялікім”, “Вечары Вялікага тэатра ў замку Радзі-

віла”. Калядны оперны форум. З мэтай інфармавання аб дзейнасці тэатра штодзённа ў сацсетках размяшчаюцца навіны, інтэр'ю і алдыды, абнаўляецца сайт. Актыўна развіваецца экскурсійная дзейнасць. Тэатр ладзіць маштабныя акцыі для прыцягнення шырокай аўдыторыі, у першую чаргу сямейнай. Напрыклад, “Вялікі тэатр — дзецім Беларусі” і “Тэатральная раяна для ўсёй сям'і”. Вядзецца праца па пашырэнні міжнароднай гастрольнай дзейнасці. Летась каледжы выязджаў у Расію, Кітай, Узбекістан. У жніўні 2022-га ўпершыню створаны аплунскі савет. З'явілася магчымасць выплываць узаагарожаным мастацка-артыстычнаму персаналу за кошт спонсарскай дапамогі.

З улікам паправаў на ўраўнаважанасць часу тэатр імякнеша быць максімальна эфектыўным. Згаданыя меры дазваляюць установе нягяма 2025-га выканаць даручэнне Кіраўніцы дзяржавы і Урада аб павялічэнні долі ўласных даходаў у агульным аб'ёме фінансавання да 50%.

(Павадзе выступлення)

Геаграфія сярброўства

Гісторыя не раз даводзіла, што найбольш трывалыя масты сярброўства між народамі ўзводзіцца праз культуру. Пра дасягненні ў гэтым кірунку распавяла начальнік аддзела міжнароднага супрацоўніцтва і інфармацыйнага забеспячэння Міністэрства культуры Вікторыя Ратабыльская.

Летась значна актывізавалася дзейнасць па пашырэнні культурных абменаў, распрацоўцы канкрэтных праграм супрацоўніцтва, развіцці прамых сувязей паміж устаноўмі культуры. Міністэрства выступае ініцыятарам фарміравання дагаворнай базы супрацоўніцтва. У 2023 годзе падпісана 649 дакументаў.

Як адзначыла Вікторыя Ратабыльская, важнай формай папулярнасці культуры з'яўляюцца абменныя дні нацыянальнай культуры. Летась у нашай краіне адбыліся Дні культуры ў Узбекістане, Расіі і розных рэгіёнаў Расійскай Федэрацыі, Беларускай культуры былі прадстаўлены ў Кыргызстане, В'етнаме, Талжкістане, Узбекістане, Казахстане, Індыі і Расіі.

Адбылося амаль паўтысячы службовых камандзіровак краіўнікоў устаноў культуры за мяжу. Дамуленасці тычыцца правядзення стажыровак, гастрольі, майстар-класаў, абменных выездаў, супольных праектаў.

Адным з найважнейшых задач з'яўляецца развіццё агульнай культурнай прасторы Беларусі і Расіі, яе адаптацыя да выклікаў і ўмоў сучаснага свету. У лістападзе 2023 года адбылося сумеснае пасаждзённе калегій Міністэрстваў культуры Расійскай Беларусі і Расійскай Федэрацыі, якое традыцыйна стала дзяляговай пляюўкай для пошукі

новых форм узаемадзеяння паміж нашымі ведамствамі і арганізацыямі. Мы працуем у рамках “Дарожнай карты” узаемадзеяння на 2022—2024 гады. З 38 пунктаў плана летась ужо рэалізавана 49. Дамуленасці пастаняна павялічваюцца новымі праектамі. Так, і наша “Дарожная карта” папоўнілася ў Брэсце сумеснымі мерапрыемствамі, прысвечанымі знакавым юбілейным датам 2024 года.

“Асаблівае месца ў нашай працы займаюць мерапрыемствы Саюзнай дзяржавы”, — заўважыла Вікторыя Леанідаўна. Да традыцыйных у мінулым годзе дадаліся сумесныя яркія праекты на свяце “Купалле” (“Александрыя збірае сярброў”), у асаблівай атмасферы адбыўся фестываль творчасці інаваляў “Разам мы можам больш”, Адрозжаны фестываль “Творчасць юнак”. Пасля перапынку адбыліся гастролі маладзёжнага Беларуска-расійскага сімфанічнага аркестра. Знакавай падзеяй стаў Першы беларуска-расійскі музейны форум.

Важным кірункам з'яўляецца актывнае ўзаемадзеянне з грамадскім аб'яўненямі беларуска-замежка. Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур забяспечвае дыяспары ўсім неабходным. У верасні 2023 года адбыўся чацвёрты фестываль мастацтваў беларусаў свету.

з унікальнай прыродай: “Нашыя нацыянальны парк “Прыпяці” і “Белавеская пушча”.

Па словах Юрыя Аляксеева, кінастудыя завяршае здымкі двух ігравых фільмаў “Час вярнуцца” (працоўная назва “Казбек”) і “Чорны замак”. У працу прадпрыемства ўкаранілі вытворчасць перадсансавых кіначасопісаў для павышэння іміджу Беларусі і папулярнасці гістарычных каштоўнасцей.

У рэчышчы міжнароднага супрацоўніцтва падсцягну дагавор пра сумесную вытворчасць фільма з КНР пад працоўнай назвай “На векі вечныя”. Яго лейтматывам будзе сярброўства і каханне паміж малалымі людзьмі з Кітая і Беларусі. Старт вытворчасці заплававаны на чэрвень. У маі пачнецца стварэнне фільма “Бацька Мінай, або Парыжская легенда”. Вядуцца перамовы з Ігарам Угольнікавым пра выпуск ігравага фільма пад працоўнай назвай “Містар Не” пра Андрэя Грамыку.

Абнаўленне структуры прадпрыемства накіравана на ўзбуйненне падраздзяленняў, што маюць палёбныя віды дзейнасці. Каляравы склад летась абнавіўся амаль на чэрвень, у тым ліку праць прыём на працу малалых спецыялістаў. На базе кінастудыі ладзіцца практычныя заняткі для студэнтаў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў з перспектывы працаўладкавання. Чакаецца, што на размеркаванні на студыю прыйдуць яшчэ 18 малалых спецыялістаў. Заключаны дагаворы з акадэміяй на падрыхтоўку кадраў.

Гаворачы аб перспектывах, Юрыі Аляксееў адзначыў, што для праасвавання беларускай кінапрадукцыі плануецца пашырэнне распаўсюджвання фільмаў па кабельных тэлеканалах і на інтэрнэт-рэсурсах у нашай краіне і за мяжой. Сёлета кінастудыя мяркуе ў поўным аб'ёме выканаць бізнес-план, узмацніцца не толькі ў творчасці, але і ў эканамічным кірунку.

(Павадзе выступлення)

Сёлета тэатральна-відэаінфармацыйныя арганізацыі Беларусі пачалі функцыянаваць у новых фінансавых умовах. Як у гэтым кантэксце змянілася праца Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета, падчас выніковай калегіі расказала генеральны дырэктар установы Кацярына Дулава.

“Усе фінансавыя паказчыкі 2023-га перавыкананы. Гэтыя вынікі, а таксама прыняты ў тэатры план дазваляюць казаць аб тым, што ў бягучым годзе ўстанова выйдзе на 40% долі ўласных даходаў у агульным аб'ёме фінансавання, — адзначыла Кацярына Дулава. — У плане уваходзіць як пытанні творчай работы, так і аптымізацыі адміністрацыйна-гаспадарчай дзейнасці, інжынерна-тэхнічнага забеспячэння, развіцця брані”.

Цягам апошніх двух гадоў праца па павелічэнні ўласных даходаў вядзецца паралельна з аптымізацыяй агульных расходаў. Асобнае пытанне — зніжэнне затрат на паслугі білетных апаратаў і максімальнае выкарыстанне ўласных рэсурсаў. Сёння праз касі і сайт тэатра рэалізуюцца больш за 60% квіткаў.

У творчай сферы вядзецца праца па пашырэнні рэпертуару, стварэнні новых форм зносінаў з мэтай

“Стратэгічныя задачы стаяць перад намі ў пытанні развіцця супрацоўніцтва з Кітаем. Дынамічна ідзе ўзаемадзеянне ў сферы адукацыі, абнаўляецца гастрольная дзейнасць”, — падкрэсліла Вікторыя Ратабыльская.

У 2023 годзе прадстаўнікі сферы культуры Беларусі прынялі ўдзел у штогадовым Форуме творчай і навуковай інтэлігентнай дзяржаў-удзельніц СІД у Кыргызстане, у Міжнароднай культурнай выставе Шуюкаўскага шляху ў г. Дунхунь (КНР). Выступленні адбыліся на нацыянальным экіспазіі Беларусі на міжнароднай выставе “Інапрам 2023” у Эксцэрыбуру, на сцяной Кітайскай міжнароднай выставе імпарту ў Шанхай, у рамках Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі на Уфе.

Унікальнай пляюўкай для знаёмства з разнастайнасцю культуры і для усталявання новых кантактаў, дамуленасцей аб перспектывных праектах стана мерапрыемства з удзелам дзяржаў ШАС на “Славянскім базары ў Віцебску”.

(Павадзе выступлення)

Алена Матвеева Уладзіслава Арцокоўская Алена Куракіна Алег Жаліянюк Алег Рыхтар

Таццяна Трашчак Ганна Садоўская Іван Міско Сяргей Логвін Ларыса Журавіч

Узнагароды — найлепшым

За значны ўклад у рэалізацыю дзяржаўнай палітыкі ў сферы культуры, шматгадовае плённую працу і высокі прафесіяналізм падзяка **Кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь** аб'яўлена загадчыку філіяла "Гудскі цэнтр творчасці і адукацыі" Літвінскага раённага цэнтру культуры і народнай творчасці **Андрэю Антонавічу Колюшчу**, артысту тэатра лядок — вядучаму майстру сцэны Беларускага тэатра "Лялька" **Алегу Эдуардавічу Рыхтару**, намесніку генеральнага дырэктара — дырэктару музея Гомельскага паэтычна-паркавага ансамбля **Аксане Валер'еўне Таранавай**, дырэктару Магілёўскай дзіцячай школы мастацтваў №1 імя І.М. Луцкага **Ірыне Уладзіміраўне Паксарскай**, артысту-вакалісту (саістэту) Маладзёжнага тэатра эстрады **Кацярыне Аляксандраўне Шумскай**.

За вялікі ўклад у рэалізацыю сацыяльнай палітыкі Рэспублікі Беларусь **Ганаровай граматай Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь** узнагароджана дзяржаўная ўстанова "Музей гісторыі горада Мінска" (дырэктар — **Галіна Пятроўна Ладзіслава**).

За значны ўклад у рэалізацыю дзяржаўнай палітыкі ў сферы культуры, шматгадовае плённую працу і высокі прафесіяналізм **Падзяка Старшынні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь** абвешчана дырэктару Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь **Мікалаю Сяргеевічу Калядку**, начальніку ўпраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь **Ірыне Уладзіміраўне Карповіч**, намесніку Міністра культуры Рэспублікі Беларусь **Сяргею Аляксандравічу Саракачу**, артысту-вакалісту, вядучаму майстру сцэны Заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь "Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр" **Сяргею Сяргеевічу Сіроўцу**, дырэктару мастацкай галерэі "Універсітэт культуры" Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў **Марыне Аляксандраўне Татаравіч**, дырэктару Салігорскай дзіцячай школы мастацтваў **Алегу Аляксандравічу Шчырбаву**, калектыву ўстаноў і грамадскага дзяржаўнага гісторыка-археалагічнага музея (дырэктар — **Юрый Віктаравіч Кіўрака**).

За шматгадовае плённую дзейнасць, значны асабісты ўклад у развіццё і папулярызацыю нацыянальнай культуры **Ганаровай граматай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь** ўдасцены артыст Заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь "Беларускі дзяржаўны ансамбль "Песняры" **Алег Аляксандравіч Жаліянюк**.

За шматгадовае плённую працу, высокі прафесіяналізм, значны ўклад у развіццё і папулярызацыю нацыянальнай культуры **Ганаровай граматай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь** узнагароджана **Цэнтралізаваная сістэма дзяржаўных публічных бібліятэк г.Мінска** (дырэктар — **Алена Іванаўна Матвеева**).

За шматгадовае плённую працу, высокі прафесіяналізм, значны асабісты ўклад у папулярызацыю нацыянальнай культуры **Падзяка Прэmier-міністра Рэспублікі Беларусь** аб'яўлена кіраўніку народнага ансамбля народнай музыкі і песні "Палесккі" Іванаўскага раённага цэнтру культуры і народнай творчасці **Івану Іванавічу Засконіну**.

За значны асабісты ўклад у развіццё беларускай культуры і мастацтва, захаванне гісторыка-культурнай спадчыны **нагрудным знакам Міністэрства культуры "За ўклад у развіццё культуры Беларусі"** узнагароджаны рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі **Алена Віктараўна Куракіна**, начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Лагойскага райвыканкама **Алена Анатольеўна Сяліцкая**, галоўны мастак Заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь "Брэскі акадэмічны тэатр драмы імя Ленінскага камсамола Беларусі" **Мікалай Мікалаевіч Палтарака**.

За высокі прафесіяналізм і значны ўклад у развіццё і папулярызацыю нацыянальнай культуры, актыўны ўдзел у правядзенні культурных мерапрыемстваў **Ганаровай граматай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь** ўдасцены мастацкі кіраўнік Маладзёжнага тэатра эстрады **Уладзіслава Ігаруна Арцокоўскага**, галоўны закахальнік фонду Магілёўскага абласнога краязнаўчага музея імя Е.Р. Раманова **Вольга Генадзеўна Малашанка**, кіраўнік заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь, узорнай студыі царквавага мастацтва "Арэна" **Барыс Рыгоравіч Кузіноў**.

За значны ўклад у развіццё нацыянальнай культуры і правядзенне на высокім узроўні грамадска-культурных мерапрыемстваў **Ганаровай граматай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь** узнагароджаны дзяржаўная ўстанова "Палац Рэспублікі" кіраўніцтва сярэмай Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

За значны ўклад у рэалізацыю сумесных грамадска-культурных праектаў **Ганаровую граматаў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь** атрымалі калектывы Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь.

За высокі прафесіяналізм і актыўны ўдзел у правядзенні грамадска-культурных мерапрыемстваў **Граматай Міністэрства культуры**

Рэспублікі Беларусь узнагароджаны рэжысёр-пастаноўшчык Маладзёжнага тэатра эстрады **Ігар Аляксандравіч Крывулька**, старшы выкладчык кафедры харэаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў **Павел Сяргеевіч Стрэлчанка**, начальнік гукарэжысёрскай службы Маладзёжнага тэатра эстрады **Яраслаў Яўгенавіч Фамбараў**.

Падзяка міністра культуры Рэспублікі Беларусь абвешчана артысту вышэйшай катэгорыі Маладзёжнага тэатра эстрады **Аляксандру Валер'евічу Сухараву**, заслужанаму аматарскаму калектыву Рэспублікі Беларусь ансамблем танца "Набарок" **Мінскага дзяржаўнага палаца дэцый і моладзі, калектыву Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы**.

Па выніках рэспубліканскага конкурсу на найлепшую работу ў сферы культуры **дыплом трэцяй ступені і грашовую прэмію** ў тэатры 50 базавых велічынь атрымала ўпраўленне культуры **Гомельскага абласнога выканаўчага камітэта, дыпломам другой ступені і грашовай прэміяй у памеры 75 базавых велічынь** было ўганаравана ўпраўленне культуры **Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта, а дыпломам першай ступені і грашовай прэміяй у памеры 100 базавых велічынь** — галоўнае ўпраўленне культуры **Мінскага абласнога выканаўчага камітэта**.

Па выніках конкурсу сярэд папарадкаваных Міністэрства культуры арганізацый з ліку тэатральна-відовішчых, якія маюць уласную сізонічную пляцоўку, пераможцам з прасуджэннем прэміі ў памеры 50 базавых велічынь прызнаны **Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета**, а сярод арганізацый, якія не маюць уласнай сізонічнай пляцоўкі, — **Нацыянальны акадэмічны народны хор імя Генадзі Цітовіча**. Сярод культурна-асветніцкай установу ўшанаваны быў **Нацыянальны гістарычны музей**, а сярод устаноў адукацыі — **Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў**.

За найлепшае добравуаправадкаванне тэрыторый арганізацый культуры і устаноў адукацыі ў сферы культуры рэспубліканскага папарадкавання **узнагароджаны Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа**, а абласнога падпарадкавання — **Гомельскі абласны музей ваеннага славы**. За найлепшае добравуаправадкаванне тэрыторый арганізацый культуры і устаноў адукацыі ў сферы культуры раённага папарадкавання ўшанавана **Дзіцячая школа мастацтваў і мастацкіх рамястваў горада Горкі**.

Пераможцам рэспубліканскага конкурсу культурных праектаў патрыятычнай тэматыкі за 2023 год у намінацыі "**Найлепшы спектакль патрыятычнай тэматыкі**" зрабіўся **заслужаны калектыв Рэспублікі Беларусь, Беларускі дзяржаўны акадэмічны тэатр юнага гледача** за стварэнне спектакля-урока "Альпы, сорак першы".

У намінацыі "**Найлепшы канцэртная праграма, прадстаўленне патрыятычнай тэматыкі**" перамога прысуджана **Танцыстам Аляксандраўне Трашчак**, артысту вакалісту, саістэту, вядучаму майстру сцэны Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета за стварэнне канцэрта "Край прыгожых людзей".

У намінацыі "**Найлепшы фільм патрыятычнай тэматыкі**" узнагароджана **Нацыянальная кінастудыя "Беларусьфільм"** за стварэнне фільма "На іншым беразе".

У намінацыі "**Найлепшы твор жывапісу патрыятычнай тэматыкі**" пераможцу атрымала **Ганна Андрэўна Садоўская** за стварэнне трыпціха "Блакці".

У намінацыі "**Найлепшы твор графікі**" ўшанаваная **Ларыса Віктараўна Журавіч** за стварэнне серыі графічных твораў "Спякотнае лета".

Падчас музычных нумароў для ўдзельнікаў і гасцей выніковай калегіі

У намінацыі "**Найлепшы твор скульптуры патрыятычнай тэматыкі**" узнагароджаны аўтарскі калектыв у складзе **Івана Якімавіча Міско і Сяргея Анатольевіча Логвіна** за стварэнне помніка Якубу Коласу ў горадзе Стоўбы.

У намінацыі "**Найлепшы твор маюментальнага мастацтва**" ўшанаваная **Анастасія Уладзіміраўна Чадзіц** за стварэнне серыі работ "Палессе".

У намінацыі "**Найлепшая канцэртная праграма, спектакль, прадстаўленне неаперацыйнага аматарскага калектыву мастацкай творчасці**" быў ўганараваны **Чашніцкі раённы цэнтр культуры і народнай творчасці** за стварэнне культурнай праграмы мінту-рэжывама "Пакуль вы жывыя, людзі, памятайце".

У намінацыі "**Найлепшая выстава народнага декаратывна-прыкладнога мастацтва**" узнагароджаны **Магілёўскі абласны металічны цэнтр народнай творчасці і культурна-асветніцкай работы** за стварэнне пляцоўкі "Беларуская хатка".

У намінацыі "**Найлепшы клубны праект для моладзевай аўдыторыі**" пераможцу атрымала **Дзяржынскі гарадскі дом культуры** за стварэнне літаратурна-музычнай кампазіцыі "Вайны нельзічыяе аблічча".

У намінацыі "**Найлепшы інтэрактыўны праект патрыятычнай тэматыкі**" быў ўшанаваны **Мінскі абласны краязнаўчы музей** за стварэнне сумеснага праекта з Мінскім абласным драматычным тэатрам — тэатрызаванай патрыятычнай экскурсіі "Ніколі болей".

У намінацыі "**Найлепшы інтэрактыўны бібліятэчны праект культурна-асветніцкай дзейнасці сельскіх бібліятэк**" узнагароджана **Міхаліцкая сельская бібліятэка** за рэалізацыю праекта "Міхаліцкаўскі халакост: у сэрцы і памяці навечна".

У намінацыі "**Найлепшы інтэрактыўны бібліятэчны праект культурна-асветніцкай дзейнасці раённых бібліятэк**" ўшанаваная **Брэсцкая цэнтральная гарадская бібліятэка імя А.С. Пушкіна** за рэалізацыю праекта "У камені. У бронзе. У памяці сэрца".

У намінацыі "**Найлепшы інтэрактыўны бібліятэчны праект культурна-асветніцкай дзейнасці абласных бібліятэк**" перамагла **Віцебская абласная бібліятэка імя Леніна** з праектам "Святыя заступнікі Віцебшчыны".

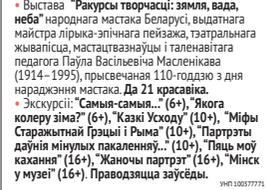
Мы ганарымся нашымі творчымі работнікамі! Цінем іх нягледзячы на працу, падзяляем любоў да роднай краіны і служым культуры.

Афіша з 23 лютага па 1 сакавіка

- Пастаянныя экспазіцыі.
- Выстава "Уладзімір Кожух, Жывапіс". Да 24 сакавіка.
- Выстава "Ачышчаецца сэрца маё, ідучы па Чыстай рацэ". Да 24 сакавіка.
- Выстава "Мастацтвам — 85. Афішы і фотаздымкі", прысвечаная юбілею Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. Да 24 сакавіка.
- Выстава "Мастацтва любіць жыццё. Dolce Vita". Да 1 красавіка.
- Экспазіцыя "Беларуская скульптура XVII—XVIII стст.", на якой прадстаўлена больш за 80 помнікаў калывавай драўлянай скульптуры і разьбы, створаных у першай палове XVII — канцы XVIII ст., з фонду музея. Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24. Да 1 красавіка.
- Выстава "Творчы творчасці: зямля, вада, неба" народнага мастака Беларусі, вядомага майстра лірыка-эпічнага пейзажа, тэатральнага жывапіса, мастацтвазнаўцы і таленавітага педагога Паўла Васільевіча Масленікава (1914–1995), прысвечаная 110-годдзю з дня нараджэння мастака. Да 21 красавіка.
- Экскурсіі: "Самыя самыя... (6)", "Яго колеру знаць" (6+), "Казі Усходу" (10+), "Міфы Спражыцкай грашні Рымна" (10+), "Партрэты даўня мінулых пакаленняў..." (10+), "Тычы мой каханьні" (16+), "Жаночы партрэт" (16+), "Мінск у музей" (16+), Пrawdзіцця заўсёды.

100110037771

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНКОВИЧЕЙ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-Й ПАЛОВЫ XIX СТ."

г.Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 35а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

• Выстава графічнага партрэта XIX стагоддзя "Пелія" з фонду Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. З 5 сакавіка да 15 мая.

- Пастаянныя экспазіцыі.
- Брай-рын "Зручцыя. Упэўненасць. Поеспек". У гульні могуць прыняць удзел любыя арганізаваныя групы.
- Квэз "Плошкі мінулага". Пrawdзіцця заўсёды.
- Экскурсіі "Інтэр шылькавай сцядыбы". Папярэдні запис. Пrawdзіцця заўсёды.
- Экскурсіі "Шлях мастака Валенція Ванковіча". Папярэдні запис. Пrawdзіцця заўсёды.
- Экскурсіі "Сцядыбы партрэт". Папярэдні запис. Пrawdзіцця заўсёды.

100110037771

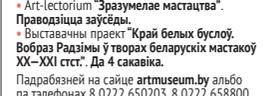

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА

Мінскі с/с "Астрашышка-Пародскі с/с в. Авоціца, вул. Іванаўскага, 176, тэл.: 8 017 5074468

- Пастаянныя экспазіцыі.
- **Балетны спектакль**. Пrawdзіцця заўсёды.
- Выстава з фонду Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь.
- Майстар-клас "Саломаллячэнне". Пrawdзіцця заўсёды.
- Майстар-клас "Лялька-мотанка". Пrawdзіцця заўсёды.
- Майстар-клас "Ікацтва". Пrawdзіцця заўсёды.

100110037771

МУЗЕЙ В.К. БЫЛИНИЦКАЯ-БИРУЛИ У МАГІЛВЕ

г.Магілёў, вул. Ленінская, 57, тэл.: 8 022 650203, 8 0222 658800

- Пастаянныя экспазіцыі.
- Art-lectorium "Зручцемае мастацтва". Пrawdзіцця заўсёды.
- Выставачны праект "Край белых буслоў. Вобраз Радзімы ў творах беларускіх мастакоў XX—XXI стст.". Да 4 сакавіка.

Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800. 100110037771

Багаслоўе з ліпы

Драўляная скульптура як новы культурны брэнд

Выстава беларускай скульптуры XVII–XVIII ст. у Нацыянальным мастацкім вокамігенна займала статус must-see срод усіх, хто наведвае музей. Яно надзіўна: пранікнёныя вобразы, вычмысаны з дрэва нашымі продкамі, можна разглядаць гадзінамі — і кожны там убачыць нешта сваё. Дарэчы, гэтым медытатывнаму сузіранню спрыяе выдатна арганізаваная экспазіцыя.

Ды праект мае не толькі відовішчыны, але і культуралагічны аспект. Па сутнасці, ён адкрывае шырокі публіцы новы мастацкі феномен — пага-тоў асобная выстава старадаўняй скульптуры ладзіцца ўпершыню. Цяпер наўраў ці хто паспрачаецца, што гэтая з’ява настолькі ж цікавая, як беларускі ікананіс — а ён стаў нашым “брэндам” яшчэ ў савецкія часы. І хаця дасла-дванні сакральнай пластыкі пачаліся не ўчора (згадайма хаця б манарафію Алы Лявонавай 1990 года выдання), варта прызнаць: шырокая грамада зра-скаўленых даведлася пра гэты мас-тацкі цуд менавіта дзякуючы выставе.

Яе куратар, відучы навуковец супра-цоўнік НММ Станіслаў Чапус, спа-дзяецца, што праект займе праяву — і найперш даследчыцкі. Бо пакуль нават страшна сабе ўявіць, колькі тямінці толькі гэтыя творы, якія дзівам перажылі ўсе гістарычныя каталізмы.

ПРЫВАНТАННЕ З РАМАНСКАГА ЭПОХІ

Неаспрэчна, скульптура з’явілася на беларускіх землях куды раней за XVII стагоддзе. Чаму ж тады так высокая “ціжкая планка”? Куратар выставы тлумачыць, што папярэдняе час па-кінупі па сабе хіба адзінкавыя экспана-ты, і вызначыць поўныя тэндэнцыі яны не дазваляюць. А выстава стаяць перад сабой менавіта такую мэту:

- Мы імкнімся адлюстраваць, як развівалася беларуская пластыка ад часоў Рэнесансу, калі яшчэ сустрака-ецца шмат рэмінісцэнтных Сардэня-вечка, раманскага і гатычнага стылю, і да позняга барока з яго вышталёным мастацтвам, якое нязменна ўражвае гледача.

Выстава адкрывае вонкава спакон-нае, аднак назвычай пранікнёнае “Укрыжаванне”. Знаёмы сім сюжэт прымушае замёрзі ў сузіральнай паў-зе — уасобіліць ён тут адметна: эма-цыянальная стрымана, але вельмі ўразліва. Лёс твора таксама драматычны і да-сюль поўна загадка.

— Ва ўсіх энцыклапедыях напісана, што ён паходзіць з вёскі Галубчына на Віцебчыне, — распавядае мастацтва-знаўца. — На жаль, гэта памылка райейшах даследчыцаў, якія атаса-мілі твор з іншым “Укрыжаваннем” — яно знаходзілася ў калекцыі Віленска-га беларускага музея, а цяпер таксама ўваходзіць у збор Нацыянальнага мас-тацкага музея. Аднак прадстаўлена на выставе скульптура мае інвентарныя нумары Беларускага дзяржаўнага му-зея, які дзейнічаў у даваенны БССР. Туды твор патрапіў з Меціслаўскага цар-коўнага музея. А паколькі большасць яго экспанатаў паходзіць з таго

самага рэгіёна, мы гіпатэтычна сцвяр-джаем, што гэтак “Укрыжаванне” — з Магілёўшчыны.

Тое, што такі выразны твор даўно прыцягваў увагу мастацтвазнаўцаў, зладэцца заканамерным. Скажам, зна-наўраў ці хто паспрачаецца, што гэтая з’ява настолькі ж цікавая, як беларускі ікананіс — а ён стаў нашым “брэндам” яшчэ ў савецкія часы. І хаця дасла-дванні сакральнай пластыкі пачаліся не ўчора (згадайма хаця б манарафію Алы Лявонавай 1990 года выдання), варта прызнаць: шырокая грамада зра-скаўленых даведлася пра гэты мас-тацкі цуд менавіта дзякуючы выставе.

Яе куратар, відучы навуковец супра-цоўнік НММ Станіслаў Чапус, спа-дзяецца, што праект займе праяву — і найперш даследчыцкі. Бо пакуль нават страшна сабе ўявіць, колькі тямінці толькі гэтыя творы, якія дзівам перажылі ўсе гістарычныя каталізмы.

СВЯТЫ З ПРАСЛОМ... І ВУЛЕЕМ

Не менш драматычны лёс мела і скульптура святога Войцеха — у экс-пазіі яна ўражвае як панерамі, так і вышталёнае выкананне. Да ўся-го, гэта адзіны на выставе твор, аўтара якога мы ведаем. І хаця імя — Георг Цоль — выдае яго німецкае паходжан-не, куратар перакананы: мастака цал-кам можна лічыць беларускім. Яна да-дуць асеў у Гродне, дзе ў 40-я гады XVII стагоддзя аздобіў брыгійскі касц-ёл Дабравешчаняны.

Скульптура ў музейнай зале дэман-струецца ўпершыню, хаця гледачам яна ўжо вядома. Справа ў тым, што шы-рокі твор у свой час “здымаўся” ў знакам-ітэй студыі “Хрыстос прыямыліўся ў Гародні”.

— У фільме можна пабачыць чатыры фігуры з галоўнага алтара брыгійскага касцёла, — распавядае куратар. — На той час яны былі пакрытыя паліх-ромнымі фарбамі. Сёння ж колер ужо страчаны, рук няма, ды і ногі дэвалю-ілі напрацоўшчы рэстаўратарам, каб скульптура магла на іх стаяць падчас вы-ставы.

Болей за тое, левы бок святога лад-на абгарэў і выглядае нібы рана. Пры-якіх абставінах пацярпела скульптура і ці вінаватыя ў гэтым кіношнікі, ска-заць цяжка. Пагатоў больш чым на чвэрць стагоддзі твор знікае “з ра-дараў”: здымкі праходзілі ў 1967-м,

а “Святы Войцех” патрапіў у музей толькі ў 1994-м, прычым не з кіна-студыі, а ад прыватнай асобы.

Дарэчы, патрапіў ён зусім не як “Святы Войцех”... — Паколькі святы страціў той ха-рактэрны трыбуэт, які дазваляе яго ідэнтыфікаваць, доўгі час у музеі ён быў “ананімным біскупам”, — дадае Станіслаў Чапус. — І толькі ў апош-няй гады ўдалося ашукана выяву гэтай скульптуры да ўсіх стратаў: захаваўся стары здымак інтэр’ера касцёла. На ім святы трымае вяс-ло. А гэта сімвал чэскага біскупа Войцеха, які ў X стагоддзі прапа-ведваў паганам у Прусіі і быў забіты імі вяслом недзе ў ваколіцах цяпераш-няга Калінінграда.

Цікавым сюжэтам стала і атрыбуцы-яныя скульптурныя выявы іншага біскупа, які доўгі час таксама лчыўся “ананімам” і пазначыўся ў музейным каталогу як “святы з ліхтаром”.

— Але, пільна разгледжыўшы тую скульптуру са Слоніма, я зразумеў, што гэта нікіто не ліхтар, а вулей — атрыбу-т святога Амвросія Мельяўскага, — кажа даследчык. — Ёсць легенда, што калі будучы багаслоў і паэт быў яшчэ дзіцём, пчола закладвала яму ў вушы мёд, і таму ён стаў крамошумом. Дарэ-чы, Амвросій і сёння лічыцца патро-нам пачаўраў.

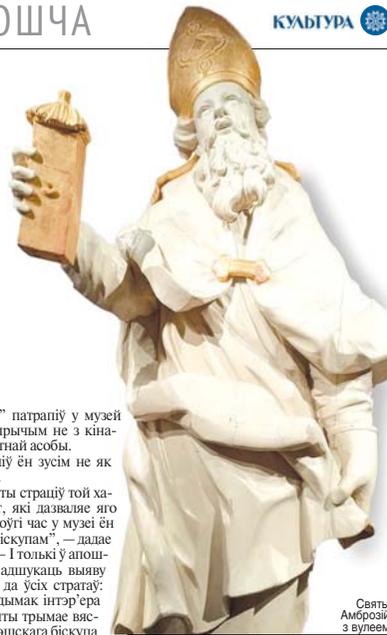
ПРЭРАГАТЫВА МАСТАКА

Варта зірнуць на абедзве выявы біс-купаў, каб вызначыць: іх зрабіла рука прафесійнага скульптара. Тое самае можна сказаць і пра скульптуры з на-варудскага касцёла Архангела Міха-іла — наўрад ці Маці Божа і Ян Ба-гаслоў ля крыжы пакінуць кагосьці абываяквымі.

Праўда, калі зазначае куратар выста-вы, у выпадку з тым касцёлам “прафе-сіійныя рукі” відучаюча былі рознымі: храмы, які сёння муся, назапашвалі творы не аднаго пакалення.

Езуіцкія святыя і аніёлы з Магілёўшчыны

Святы Амвросій з вулеём

Аднак на выставе можна убачыць і іншыя біскупы (пакуль і сапраўды а-нанімныя) — выяўленыя ў мастацкі Шарашоўка. Іх яшчэ ў XVII стагоддзі выканаў самамужыч майстра — як ён умеў лё адчуваў. Гэта тычыцца і апо-слагаў з невядлікай драўлянай царкоўкі ў мястэчку Навіцкае біз Наварудка, дзе ўвесь апавядні шораг іканастаеў быў заменены скульптурнымі выявамі.

На выставе можна прасачыць, як агульнаеўрапейска барочная трады-цыя адпугнае мясцовымі мастакамі бліжэй да іх сетаўпрымянення. І воеў у кананічнай выяве Багародзіцы ля кры-жа са Смалевічэй тры быць рэальную жанчыну, якая аплаквае свайго сына. Ніхто ўжо не даведзецца, ці быў а ўе канкрэтныя правобразы...

— У скульптурах засталася вялікае поле для творчасці, — кажа Станіслаў Чапус. — Пэўны канон — гэта правіль-ны, неабходны, каб святы быў пазнава-лімы. Але яго вобраз, эмацыяны стан, арнамент, адзенне, рух — гэта лічыла-ся прэрагатаўй мастака.

Калі пра жыццярныя святых яшчэ сее-тое вядома, дык як уасабіць ду-хавы бясцплотны — аніёлаў і архангелаў? На выставе ёсць добры тунз адказу на гэтае пытанне: ад традыцыйных да позняга барока немаўлятаў-пуці і да вельмі аўтэнтчных, вельмі аўтарскіх абываяквымі.

(і вельмі тутэйшых) спробу ўрача-ісціні нябачнае.

Аніёлы, які праляталі недзе над Магілёўшчынай, вядомыя навукоўцам здаўна: яны экспанаваліся яшчэ ў 1918 годзе на Мінскай краёвай выставе. Станіслаў Чапус ўдалося супаставіць гэтыя творы з іншымі скульптурамі — эзуіцкіх святых, якія маюць падобную стыльыстыку.

Рач у тым, што ў аніёлаў і святых вельмі падобна пластыка, адзенне, тыпажы твораў, разьба вяслоў. Ды і на іх адвароце падобныя інвентарныя нумары: скульптуры патрапілі ў 1920-я з Магілёўскага царкоўнага музея. Хут-чэй за ўсё, яны паходзіць з езуіцкага касцёла ў Магілёве, асвечанага акурат у гонар святога Францішка Ксаверыя і аніёлаў ахоўнікаў.

ТАТА КАРЛА АДПАЧЫВАЕ

Выстава не мела перад сабой міль прадэманстраваць менавіта сакраль-ную пластыку, ды ў выніку так атры-малася. Што ні кажы, абсалютная большасць твораў у той час рабілася менавіта для храмаў. Прычым скульп-тура была толькі адной складавой част-кай гэтай працы. Прычым скульптура не ўсе ўвяду мастацтваў. Аднак, нават насамрэч такі апакаліптычны вобраз мусіў выглядаць іначай — з сімво-вачыма і сямю рагамі. Тут жа мы бачым яго вельмі мілу і блізкаю да жыцця трактоўку...

— Замілаванне звырамі і пушка-мі наогул вельмі ўласцівае для нашага разьбарства, — дадае спадар Чапус. — У нас у фонах ёсць выява Святога Духа ў выглядзе голуба — але не але-але... насамрэч такім яны не былі. Яны дзі-кае, азеленаватой шышай... Менаві-та такія сустракаюцца на вуліцы, калі вы-ходжуць з музея ды рушу алкому.

Воеў, скажам, Уваскрэслы Хрыс-тоў алекнуць з Ваўкаўскага раёна... Сюжэт вельмі звыклі: падобныя скульп-туры і сёння убачыць у кожным касцё-лі ў велікодных перыяд. Да тут на твары Хрыста-Пераможы — не-згасалым адбітак мінулых пакутаў, а на целе Яго — выразная рана ад дзлы. Наўрад ці аўтар чытаў ты багаслоўцаў, якія інтэрпрэтавалі гэты сюжэт менаві-та такім драматычным чынам, ды бра-ку адкаўчы з лішкам кампенсавала шчы-расць і творчачы інтуіцыя.

Ікананіс часта называюць багаслоў-ем у фарбах. Беларускае сакральнае скульптура таксама можа называць ад-люстраваннем нейкай глыбіннай ня-бачнай рэальнасці з дапамогай падруч-ных сродкаў — разна і дрэва.

У якасці матэрыялу, дарэчы, часцей за ўсё ўжываўся валасяны ліпа.

— Дрэва гэта даволі мяккае, — тлумачыць Станіслаў Чапус. — Асноўная частка скульптуры вычысчалася з адна-го стала. Але ж дробныя дэталі — рукі, твары, насы, бароды — рабіліся з ас-обных кавалюкаў, якія потым маўчаліся з

дапамогай клею або нагеляў — адмы-словых драўляных цвікоў.

Як вядома, сёння, каб авалодаць прафесійнай скульптурай, трэба праву-чыцца мінімум дзесяць гадоў — ад мастацкай школы да акадэміі ці хаця б вучэльні. У мінулыя часы ніякіх спе-цыялізаваных устаноў не існавала. Дык адкуль жа гэтае вышталёнае май-стэрства, якое ўражвае і цяпер?

На думку даследчыка, яно перава-лаў ад майстроў да вучня — як, зрэш-ты, і ўсе іншыя ўмелствы (а на той час адвароце па саўм статусе нічым не ал-мары: скульптуры патрапілі ў 1920-я з Магілёўскага царкоўнага музея. Хут-чэй за ўсё, яны паходзіць з езуіцкага касцёла ў Магілёве, асвечанага акурат у гонар святога Францішка Ксаверыя і аніёлаў ахоўнікаў.

Ды папярэдне яму трэба было зос-тыць мнства тэхнічных наўнаў, пра-якія нават не згадваюць Тага Карла. Пераўтварыць звычайную калоду ў вы-танчаны твор — гэта ж таксама сапраў-дны цуд!

СУЧАСНЫЯ МАЙСТРЫ ПАІЗЫДРОСЦІ

На выставе ёсць і сапраўдны хіт, ля якога затрымліваецца ці не кожны наведвальнік. Гэта досыць рэалістыч-ная скульптура ягняці. Зразумела, яна ўвасабляе Ягнё Божае — Ісуса Хрыс-та. Мастацтвазнаўца тлумачыць, што насамрэч такі апакаліптычны вобраз мусіў выглядаць іначай — з сімво-вачыма і сямю рагамі. Тут жа мы бачым яго вельмі мілу і блізкаю да жыцця трактоўку...

— Замілаванне звырамі і пушка-мі наогул вельмі ўласцівае для нашага разьбарства, — дадае спадар Чапус. — У нас у фонах ёсць выява Святога Духа ў выглядзе голуба — але не але-але... насамрэч такім яны не былі. Яны дзі-кае, азеленаватой шышай... Менаві-та такія сустракаюцца на вуліцы, калі вы-ходжуць з музея ды рушу алкому.

Дарэчы, свецкія творы на выставе таксама прысутнічаюць — іх ажно два з амаль сотні. Прычым вы ніколі не зга-дадзецца, які менавіта. Дакладней, зладэцца ваўна будзе памылковай.

Убачыўшы два шыкоўныя разна-ія палсвечнікі родам з Пінска, адразу задалася пытаннем: — іх ажно два з амаль сотні. Прычым вы ніколі не зга-дадзецца, які менавіта. Дакладней, зладэцца ваўна будзе памылковай.

Сёння многія мяркуюць, нібы скульп-туры для праваслаўных храмаў ніколі не была ўласцівай — хаця па-ліхромная фігуры можна зваўжыць адна-му ў іканастасе такога непаўнара-нага апырычча Праваслаўя, як віленска-га царква Святога Духа. На думку даследчыка, адмоўнае стаў-ленне да скульптуры ў пра-васлаўных колах выпра-цавалася параўнальна

нядаўна — толькі ў XIX стагоддзі, на-глебе барачыбы з каталіцкімі ўплы-вамі. Раней жа аб’ёмныя выявы ня-рэдка ўпрыгожвалі праваслаўныя царквы. На выставе ёсць параў-накладу — з Віцебска.

Часам скульптурныя творы на-доўга перажываюць тыя храмы, дзе яны размяшчаліся. Даўно жо-няма той царкоўкі на Юр’евай гары, якая мінімум чатыры стагоддзі прываблівала аматараў жывапісных мастацтваў. А воеў не ўважлівае дзверы з шыкоўнага паліхромнай разьбой захаваліся, патрапілі ў музейныя фоны. Прычым доўгі час лічыла-ся, што гэта Царская брама: напта прыгожа яны выглядаюць для про-стых дзвярэй!

— Болей за тое, створкі дзвярэй доўгі час дэман-страваліся ў нашай пастаяннай экспазіцыі ў адваротным становішчы, — дадае кура-тар выставы. — У тым, што кампазіцыя парушана, бо святыя сядзіць адзін да аднаго спінамі, даследчыкі на-ват бачылі атметнасці нязваго барока. Ды потым выявілася, што дзверы былі перафарма-таваныя ўжо ў 70-я гады XIX стагоддзя, калі Юр’еўскую царкву перабудавалі. На шчасце, у Нацыянальным гістарычным музеі захава-лася фота тых дзвярэй 1866 года...

“Але якім жа чынам па-ліхромныя роспісы пра-трывалі ажно тры стагоддзі ў нашым кантраўлівым клі-маце?” — пытаюся ў куратара. Па-першае, дзверы ў адкрэме ад інтэр’ернай скульптуры, рабілі не з ліпы, а з дубу — а гэта вельмі ўстойлі-ва да атмасферных ападкаў матэрыял. Па-другое, царквы мелі кудыто гале-рыю, якая абараняла ад непаўнара-нага ўздзеяння вільгаці. Каратей, усё бы-ло прадумана — ды так, што сучасныя майстры пазайздросціліся.

ШАРАШОўСКИ ФЕНОМЕН

Куратар выставы натхнёна рас-та-вядзе пра тыя выпадкі, калі гледачы прасякаюцца гонарам за сваю малую радзіму, пабачыўшы на музейнай эты-кетцы родны тапонім. Болей за ўсіх, напэўна, павінны ганарыцца экскур-санты з Шарашова. А замехны навед-вальнік наогул можа падушам, што гэты невядлікі пасёлкаў у Пружанскім раёне — магутны цэнтр сакральнага мастацтва.

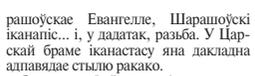
Дарэчы, не памыліцца. Шарашоў-скі касцёл у нейкі час пераўтварыўся ў сапраўдны музей драўлянай скульп-туры: як тлумачыць Станіслаў Чапус, туды сцякаліся творы з закрытых ка-таліцкіх храмаў наваколя, ды і сваё не-бракавала. А невядлікай царкоўка, на-станьцелам аякоўліць часе быў выбітны славіст Міхаіл Бабороскі, акумулявала бэзлік культурных феноменаў — Ша-

Ісціныя апосталы з Навіцкае

Тямінчак “Укрыжаванне”

Святы Войцех з аб’яраваным бокам

рашоўскае Евангелле, Шарашоўскі ікананіс... і, у дадатка, разьба. У Шар-скай браме іканастаеў яна дакладна аплаўдае стылю ракако.

Завалася ды, ён вельмі арыстакра-тычны. Ды, як бачым, для простага лю-ду гэтая эстэтыка таксама была не чужая. І майстры-самародкі хутка яе засвоілі.

Якім будзе сучаснае асвясненне выбітнага культурнага феномену бел-ларускай скульптуры? Гэта, вядома, што працэс, які кажуць, пайшоў.

— Надаўна да нас звярнулася супра-цоўнікі адепта культуры Ваўкаўскага райвыканкама, — распавядае Стані-слаў Чапус. — Там ёсць ідэя стварыць у тэрыторыі ля старадаўняга касцёла ў Гнезна копіі тых скульптур, якія калі-сьці знаходзіліся ўнутры, — а іх у фон-дах нашага музея болей за два дзясяткі.

Можа, і ў той пудоўнай драўлянай званіцы, што засталася ад комплексу староў Шарашоўскай царквы, з’яві-цца задума стварыць невядлікай музей-чык, які б распавядаў пра шматлікія адметнасці гэтай пасёлка. Дзякуючы выставе ў Нацыянальным мастацкім ён праграмуе ўжо Беларусь!

Ілья СВЯТЫН Фота аўтара

На выставе ёсць і сапраўдны хіт, ля якога затрымліваецца ці не кожны наведвальнік. Гэта досыць рэалістыч-ная скульптура ягняці. Зразумела, яна ўвасабляе Ягнё Божае — Ісуса Хрыста.

**МАГІЛЕЎСКИ АБЛАСНЫ
ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР**

г. Мінск, вул. Пешамайская, 7,
тэл.: 8 0222 656604 (каса),
сайт: mdrama.by

- Меладрама ў 2 дзеях **"Апошні" (12+)**. 23 лютага ў 18.30.
- Песа-казка для дзяцей у 1 дзеі **"Чаму вымерлі дыназаўры" (0+)**. 24 лютага ў 12.00.
- Трагедыя па матывах камедыі **"Дон Жуан" (16+)**. 24 лютага ў 18.30.
- Мюзікл **"Карлік Нос" (6+)**. 25 лютага ў 12.00.
- Казка ў 1 дзеі **"Ахвота жыцця" (12+)**. 25 лютага ў 18.30.
- Гісторыя прывязанасці ў 1 дзеі **"Прышоў мужчына да жанчыны" (18+)**. 27 лютага ў 18.30.
- Камедыя ў 1 дзеі **"Настаўленне для ахвотных ажаніцца" (16+)**. 28 лютага ў 18.30.
- Экзістэнцыйная камедыя ў 2 дзеях **"Ю" (16+)**. 29 лютага ў 18.30.
- Камедыя **"Прымакі" (16+)**. 1 сакавіка ў 18.30.
- Музычная казка ў 1 дзеі **"Брыдкае качаня" (0+)**. 2 сакавіка ў 12.00.
- Змешаная гісторыя каханя непатрэбных людзей ў 2 дзеях **"Дурнічка і ЭЭК" (16+)**. 2 сакавіка ў 18.30.

УНП 700184039

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ
ТЭАТР ІМЯ ЯНКИ КУПАЛЫ**

г. Мінск, вул. Энгельса, 7,
тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627,
пошта: kupalabitel@mail.ru

- Казка **"Гісторыя шакаладнага дрэва" (0+)**. Галоўная сцэна. 23 лютага ў 11.30.
- Спектакль **"Двор майго дзяцінства" (12+)**. Прэмера. Камерная сцэна. 23 лютага ў 19.00.
- Музычна-літаратурная сустрэча. **Сустрэчы ля каміна "Сніўся мне сон" (12+)**. Каміная зала. 23 лютага ў 19.00.
- Тыдзень моды і сучаснага мастацтва **Modern Culture Vi Fashion Art Week (0+)**. Галоўная сцэна. 24 лютага 13.30, 19.30.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі **"Чорная панна Нясвіжа" (12+)**. Галоўная сцэна. 25 лютага ў 19.00.
- Камедыя ў 2 дзеях **"Паўлінка" (12+)**. Галоўная сцэна. 27 лютага ў 19.00.
- Трагікамедыя ў 2 дзеях **"Рамза і Джульета" (12+)**. Галоўная сцэна. 28 лютага ў 19.00.
- Трагікамедыя **"Апошні атракціён" (16+)**. Галоўная сцэна. 29 лютага ў 19.00.
- Канцэрт ансамбля **"Харошкі"**. Праграма **"Вясна ў Купалаўскім" (6+)**. Галоўная сцэна. 1 сакавіка ў 19.00, 2 сакавіка ў 19.00.
- Казка **"Гісторыя шакаладнага дрэва" (0+)**. Галоўная сцэна. 2 сакавіка ў 11.30.

УНП 10037901

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ
ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1,
тэл.: 8 017 2431041 (каса),
8 017 3615493

- Канцэрт **"Вечар скрыпнічнай музыкі" (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 23 лютага ў 19.30.
- Балет у 2 дзеях **"Жызэль" (12+)**. 25 лютага ў 18.00.
- Канцэрт **"Тут добра..." (12+)**. Вечар вакальнай музыкі Сяргея Рахманінава. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 25 лютага ў 18.30.
- Опера ў 2 дзеях **"Іаланта" (6+)**. Прэмера. 27 лютага ў 19.00.
- Вакальна-харэаграфічнае прадстаўленне ў 1 дзеі **"Карміна Бурана" (12+)**. 28 лютага ў 19.00.
- Балет у 1 дзеі **"Кармэн-сюіта" (12+)**. 28 лютага ў 19.05.
- Балет-прысвячэнне ў 1 дзеі **"Балеро" (12+)**. 28 лютага ў 19.15.
- Опера ў 4 дзеях (выконваецца з адным антрактам) **"Багема" (12+)**. 29 лютага ў 19.00.
- Балет у 2 дзеях **"Лебядзінае возера" (12+)**. 1 сакавіка ў 19.00.
- Аксана Волкава. Сольны канцэрт **"Чырвоны попель" (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 1 сакавіка ў 19.30.
- Опера ў 3 дзеях **"Пікавая Дама" (12+)**. 2 сакавіка ў 18.00.
- Балет у 3 дзеях **"Дон Кіхот" (12+)**. 3 сакавіка ў 18.00.

УНП 191081322

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-
КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК
"НЯСВІЖ"**

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19,
тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660,
8 029 5518051, 8 029 1903149

- Палацавы ансамбль**
- Часовая экспазіцыя **"Таварыства перасоўных мастацкіх выстаў. XXI стагоддзе. Санкт-Пецярбург"**. Вялікая выставачная зала. Да 10 сакавіка.
 - Выстава сучаснага скульптара Максіма Петруля **"4x4"**. Да 15 чэрвеня.
 - Выстава **"Маджарскія: армянскі род у гісторыі Беларусі"**. Калекцыйныя залы "Слуцкія пасы". 31 ліпеня.
 - Часовая экспазіцыя **"Ператвораныя ў попель. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны"**. Да 13 кастрычніка.
 - Экспазіцыя **"Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені"**. Аўтар праекта А. Папельскі. Малая выставачная зала. Да 18 лістапада.
 - Міжнародны выставачны праект **"Castrum doloris. Пахавальныя цырыманіалы нясвіжскага двара"**. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
 - Квэст **"Палацавыя таямніцы"**.
 - Виртуальныя выставы: **"Ператвораныя ў попель. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны"**, **"Нясвіж – здабытак сусветнай культуры"**, **"Разбуральны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа"**, **"Шэдэўры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка «Нясвіж»"**.
 - Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.
- Адзед экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці (г. Нясвіж, вул. Замкавая, 2а)**
- Выставачны праект **"Жывапісны матыў"** сучасных мастакоў Леанілы і Дзмітрыя Трапецніцкіх. Да 8 красавіка.
- Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)**
- Пастаянная экспазіцыя**
- **"Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII – 1-й палове XIX ст."**.
 - Калекцыя гадзіннікаў XIX–XX стагоддзяў **"Культура часу"**. З фондаў музея-запаведніка.
- Мерапрыемствы**
- Квэсты: **"Безаблічны артэфакт"**, **"Карта сямі каралеўстваў"**, **"Музейны дэтэктыў"**, **"Музейнае расследаванне"**.
 - Культурныя мерапрыемствы: **"Прыём у княгіні"**, **"Дзень нараджэння ў ратушы"** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
 - Сюжэтная-ролевая развівальная праграма **"Школа шпіёнаў"** (да 25 чалавек).
 - Гульня-знаёмства **"Музейка аб музеі"** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
 - Гульнявая праграма **"Выкрутасы"** (група да 25 чалавек).
- Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г. п. Мір, Караліцкі р-н,
Гродзенская вобл.,
тэл.: 8 01596 36290,
8 01596 36270

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Тыдзень роднай мовы. 3 21 па 27 лютага.
- Квэст **"Белы слон"**. 24 лютага ў 15.30.
- Лекцыя-візуалізацыя **"Мастацтва жывапісу ніткай"**.
- У кожную сераду і суботу лютага ў 12.00.
- Часовая экспазіцыя **"Погляд у мінулае: мода, стыль і прыгажосць" (0+)**. Прадметы побыту, мэбля, мужчынскія і жаночыя аксесуары прадстаўнікоў вышэйшых слаёў грамадства XIX – пачатку XX стагоддзя. Слановая зала. Да 25 лютага.
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для дваіх **"Інтрыгі Купідона"**.
- Сямейная квэст-экскурсія **"Легенды і паданні Мірскага замка"**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **"Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце"**, **"Асаблівае жаночае касцюма XVIII ст."**, **"Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст."**, **"Печы з каробкавай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў"**.

УНП 590201541

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ

г. Віцебск, вул. Леніна, 69,
тэл.: 8 0212 368387 (каса),
сайт: vitebsk-fil.by

- **"ПОДЫХ ЧАСУ"**. Сімфанічны аркестр Віцебскай абласной філармоніі. 28 лютага ў 19.00.
- Новая імпрэза цыкла лекцый-канцэртаў **"AD LIBITUM"**, прысвечаная **БАРЫСУ ПАСТЭРНАКУ (6+)**. Асаблівы дзень у філармоніі! 29 лютага ў 18.00.
- Сольны канцэрт **ГЛЕБА ЛАПЦІЦКАГА "МЫ – ГЭТА КАХАННЕ" (6+)**. Асаблівы дзень у філармоніі! 29 лютага ў 19.00.
- Прадстаўленне **"КАРАМЕЛКА І ГАРШЫНКА НА КАРЫБСКИХ АСТРАВАХ" (3+)** у межах праекта **"ФІЛАРМОНІЯ – ДЗЕЦЯМ"**. 2 сакавіка ў 11.00.
- Прадстаўленне **"ГІСТОРЫІ КАТА ФІЛАФЕЯ" (3+)** у межах праекта **"ФІЛАРМОНІЯ – ДЗЕЦЯМ"**. 3 сакавіка ў 11.00.

УНП 300149385

**БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ
ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ
ВАЙНЫ**

г. Мінск, пр-т Перамоўцаў, 8,
тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792,
8 017 3271166

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Часовая выстава **"Адзіная памяць верных"**, прысвечаная 80-годдзю з пачатку вызвалення Беларусі.
- Часовая экспазіцыя **"Я памятаю гэта як учора"**, прымеркаваная 35-годдзю вываду савецкіх войскаў з Афганістана.
- Мерапрыемствы, прымеркаваныя 23 лютага да Дня Абаронаў Айчыны і Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь: – кінапаказ фільма **"Яны змагаліся за Радзіму"**; – праца інтэрактыўных зон: **"Адгадай прадмет"**, **"Зборка і разборка зброі"**, фотазоны для дзяцей і дарослых; – тэматычныя майстар-класы ў зале **"Музей для дзяцей"**; – выстава работ удзельнікаў конкурсу малюнка **"Ганарымся Героямі"**;

Падрабязнасці на сайце wamuseum.by.

УНП 100235472

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ
МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, вул. Нярасава, 3,
тэл.: 8 017 2350331,
час працы: серада – нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Міжнародная выстава **"Сайарсізм"**. Да 26 мая.

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47,
тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978,
час працы: серада – нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект **"Страсці па архітэктуры"**. Да 28 красавіка.

УНП 192545414

**ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЭКТЫЎ
БЕЛАРУСКИ ТЭАТР
"ЛЯЛБКА"**

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2,
тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Казка ў 2 дзеях **"Жыў-быў Заяц" (5+)**. 24 лютага ў 11.00.
- Казка ў 2 дзеях **"Марозка" (3+)**. 25 лютага ў 11.00.

УНП 300001869

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

УНП 100377771

КУЛЬТУРА

Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЕВАЯ
ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ
ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ
(КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА).
Выдаецца на беларускай
мове.

Заснавальнік —
Міністэрства культуры
Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйнае пасведчанне
№ 637, выдадзена
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — рэдакцыйна-
выдавечкая ўстанова
"КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар —
КУЗНЯЦОВА
Наталія Васільеўна.

Рэдакцыя газеты "Культура":

Галоўны рэдактар —
КУЗНЯЦОВА
Наталія Васільеўна.

Намеснік галоўнага
рэдактара —
ШЧУРОК Жанна Генадзеўна.

Адказны сакратар —
Галіна МАЛІНЮКОВА.

Рэдактар аддзела —
Віктар ГАУРЫШ.

Аглядальнікі рэдакцыі —
Яўгенія ГАБЕЦ,
Антон РУДАК,
Ганна САКАЛОВА,
Ілья СВЯТЫН,
Даніл ШЭЙКА,
Зміцер ЮРКЕВІЧ,
Настася ЮРКЕВІЧ.

Рэдактары літаратурныя —
Машей ЗАЙЦАУ,
Лілія НАЛІЦКА.

Рэдактары мастацкія —
Мікалай КАСЦЮКОЎ.

Адрас рэдакцыі:
220013, г. Мінск,
праспект Незалежнасці, 77,
чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797.
Тэлефон-факс: 8 017 3345741.
Бухгалтэрыя: 8 017 3345735.
Рэкламны адрас: 8 017 2860797.

Падпісанні індэксны:
63875, 638752, 63879.
Ільготныя на паўгоддзе:
63872, 638722 (зніжка 15 %).
Камплект (газета "Культура"
і часопіс "Мастацтва"):
63874, 638742 (зніжка 10 %).

Рознічны кошт —
па дамоўленасці.

* — матэрыял на правах
рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць
прозвішча, поўнасю імё
і імя па бацьку, пашпартныя
звесткі (нумар, дату выдачы,
кім і калі выдадзены
пашпарт, асабісты нумар),
асноўнае месца працы,
зваротны адрас.

Аўтарскія рукапісы
не рэдакцыйна
не аддаюцца ў аўтара
Меркаванне аўтара можа
не адпавядаць пункту
гледжання рэдакцыі.
Аўтары нясуць адказнасць
за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 22.02.2024
у 16.00. Замова № 279.
Наклад 3602.

Рэспубліканскае ўнітарнае
прадпрыемства "Выдавечтва
Беларускі Дом друку".
220013, г. Мінск,
праспект Незалежнасці, 79/1.
ЛП № 38200000007667
ад 30.04.2004.

© "Культура", 2024.